

Са годишње скупштине Удружења војних пензионера Србије

ОДЛУЧНИ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА

Закон о изменама и допунама Закона о ПИО, који се у односу на војне пензионере примењује од 1. 1.2012. године, у суштини није решио постојеће проблеме, већ је у многе допринео укидању права која су војни пензионери годинама имали

У Дому војске Србије у Београду 9. априла одржана је редовна годишња Скупштина Удружења војних пензионера Србије, на којој је оцењен рад организације у протеклих годину дана, а одређени су и тежишни задаци за наредни период. Уз многобројне госте, Скупштини су присуствовали потпредседник Народне скупштине Републике Србије Константин Арсеновић, начелник Управе за људске ресурсе у Генералштабу ВС генерал-мајор Слађан Ђорђевић, затим потпредседник Савеза пензионера Србије Ђуро Перић и председник Удружења војних пензионера у Републици Српској Милорад Кутлешић.

Председник Удружења, Љубомир Драгањац, поднео је извештај о раду и деловању органа између две редовне годишње Скупштине УВПС. На почетку излагања он је подвукао да су статутарни циљеви и тежишни задаци, усвојени на прошлогодишњој скупштини, остваривани у значајно новим околностима, што се посебно односи на примену Закона о изменама и допунама Закона о ПИО и промену власти у највишим законодавним и извршним органима Републике Србије.

Тешке последице укинутих права

-Закон о изменама и допунама Закона о ПИО, који се у односу на војне пензионере примењује од 1. 1.2012. године, у суштини није решио постојеће проблеме, већ је у многе допринео укидању права која су војни пензионери годинама имали. Овим законом разбијен је јединствени систем социјалног осигурања војних осигураника који је постојао више од четрдесет година. Пензијско и инвалидско осигурање војних осигураника пребачено је у надлежност Фонда ПИО, укинут је досадашњи и формиран нови Фонд СОВО са значајно измењеним надлежностима, уз потпуно елиминасање могућности утицаја Удружења на рад органа Фонда. Укинута је и право на опоравак и једнокрану новчану помоћ и битно су смањене могућности за стамбено обезбеђење путем бесповратних кредита од 20.000 евра. Последице свега наведеног су изузетно тешке, нарочито за војне пензионере са малим примањима, тешко болесне и оне који су без стана. За ове и друге проблеме тражили смо од државних органа решења, али су она изостала. Од нове власти смо очекивали и оче-

Делегати су анализирали рад - УВПС у протеклих дванаест месеци

кујемо да се престане са дискриминацијом и укидањем права војних пензионера. У том погледу има позитивних помака и испуњених очекивања, рекао је Драгањац.

Председник УВПС је истакао да се однос припадника Војске Србије према војним пензионерима значајно побољшао.

И даље има озбиљних недостатака у погледу остваривању права војних пензионера, посебно оних из пензијског осигурања. Удружење војних пензионера Србије и већина КВП више од пет година настоје да остваре право на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1.1.2008. године. С тим у вези покренуто је више хиљада управних поступака, управних спорова и парница и поднето више стотина уставних жалби. Истовремено, према државним институцијама достављени су бројни захтеви да се ово питање реши, али је њихова реакција потпуно незадовољавајућа, делом и ингорантска.

Непоштовање одлука Уставног суда

- Највећи број војних пензионера определило се да ово право остваре је вођењем управног поступка. Све захтеве фондови су одбијали, па су поднете бројне тужбе Управном суду, који је до половине прошле године те тужбе одбијао из формалних разлога.

Велики број КВП против пресуда Управног суда поднео је Уставном суду уставне жалбе. Уставни суд је по достављеним жалбама прву Одлуку донео 22. 6. 2012. године, којом је усвојио Уставну жалбу јер је подносиоцу жалбе повређено право на правично суђење и наложио Управном суду да у року од 60 дана понови поступак по тужби против решења фонда. Прошло је више од осам месеци од прве Одлуке Уставног суда по којој Управни суд није поступио. Поднете су четири притужбе против Управног суда, обрађали смо се Министарству правде, Високом савету судства и Уставном суду и на крају поднели кривичну пријаву против вршиоца функције председника Управног суда. На жалост, и поред свега овог, Управни суд и даље не уважава Одлуке Уставног суда, подвукао је Драгањац.

Поред управног поступка, велики број КВП поднео је парничне тужбе за наплату закинутог дела пензије. До доношења Одлуке Уставног суда сви парнични судови (изузев основног и вишег суда у Новом Саду) нису тужбе усвајали, па су КВП подносили уставне жалбе, које је Уставни суд усвојио и наложио понављање поступка у року од 60 дана. Ни по овим одлукама Уставног суда виши судови у Нишу и Београду нису поступили, иако је рок од 60 дана прошао. Једино, поједина већа основног суда у Београду, након одлуке Уставног суда, доносе међу-

пресуде којим утврђују да постоји основ потраживања накнаде штете. На те међупресуде Фонд има право жалбе. Уколико Виши суд у Београду жалбу одбије и међупресуду потврди, парница ће бити настављена и тужба уважена.

Часни судови у Новом Саду и Нишу

Такав исход би се могао очекивати, пошто се у образложењу Одлуке Уставног суда јасно наводи:

„Да се не може прихватити становиште Вишег суда у Нишу о непостојању правног основа за ванредно повећање пензија од 01.01.2008. године, јер се пензије војних осигураника од 1. јануара 2008. године, усклађују по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује ПИО, како је то прописано чланом 193. Закона о Војсци Србије. Фонд за ПИО донео је решење којим је извршено ванредно усклађивање пензија у 2008. години. Пензије и друга примања војних осигураника су морали бити усклађени по истој динамици, и то по службеној дужности, а појединачна решења о усклађивању пензија морају бити донета само уколико војни осигураник то захтева. С тим у вези, издавање појединачног решења о усклађивању пензије није предуслов за исплату усклађене пензије, јер се усклађивање врши по службеној дужности“.

Код оваквог образложења, са правом постављамо питање Фонду ПИО и надлежним државним органима зашто по овоме не поступају него се понашају као да одлуке Уставног суда не постоје.

-Дуг настао закидањем дела припадајуће пензије у периоду од 1. 8.2004. до 30.11.2007. године до сада је, путем суда, наплатило више од 28.000 војних пензионера, а парнични поступак је у току у преко 6.600 случајева. Међутим, око 12.000 оштећених дуг није наплатило, нити су поднели тужбе за наплату дуга. Због тога, Удружење је упутило захтев Влади, да сагласно њеној обавези прописаној, одредбом члана 79. став 5. Закона о изменама и допунама Закона о ПИО, дуг исплати, без парница, бар онима који нису поднели тужбе за наплату дуга верујући да ће Влада поступити по закону.

До Међународног суда у Стразбуру

Уколико Влада не обештетити војне пензионере без спора, тих 12.000 лаковерних могу своје право остварити једино преко суда. Позитиван исход тих парница није, нажалост, извесан, јер дужник истиче, а судови прихватају, приговор застарелости потраживања. Ми сматрамо да застарелост није наступила, јер је Република Србија, у два наврата, законом признала посто-

јање дуга: први пут чланом 193. став 2. Закона о Војсци Србије, други пут чланом 79. став 5. Закона о изменама и допунама Закона о ПИО, чиме је ток застаревања прекинут. Стога, сматрамо да ће и они који до сада нису поднели парничне тужбе, дуг наплатити, ако не по одлуци парничног суда, онда по одлуци Уставног суда, а ако треба и Међународног суда правде у Стразбуру. Због грубог кршења закона и наношења велике штете војним пензионерима и Држави Србији поднећемо кривичне пријаве против бивших и садашњих министара поготову што неки припремају сличан сценаријо и за дуг од 11,06 одсто, рекао је председник УВПС.

Решавање текућих проблема и дизање здравствене заштите и здравственог осигурања војних пензионера на виши ниво био је тежишни задатак руководства Удружења. У сарадњи са Управом за здравство МО, ВМА,

На почетку рада Скупштинске одаје је пошта преминулим члановима у минулих дванаест месеци

ЦВМУ Београд и Фондом за СОВО извршена је анализа здравствене заштите КВП након чега су уследиле конкретне мере за решавање најважнијих проблема и успешније функционисање здравствене заштите.

-Задовољни смо како реагују војно здравствене институције МО и Војске Србије на наше захтеве и предлоге по питању здравствене заштите КВП. Укључили смо се у процедуру израде Закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника. Предлог Закона је прихватио али су потребна побољшања по питању изједначавања права војних осигураника у односу на цивилне осигуранике, право на социјалну заштиту и материјалну помоћ, као и учешћа представника Удружења у органима Фонда за СОВО.

Тежак положај војних пензионера

Незаконито укинута право за опоравак као и необезбеђење финансијских средстава за побољшање материјалног положаја КВП по уредби Владе Републике Србије и поред обраћања министру одбране у два наврата нисмо успели да то повратимо. То је довело до угрожавања egzистенције војних пензионера са најнижим примањима и до великог незадовољства војних пензионера у целини. Због свега овог и веома тешке материјалне ситуације код једног броја војних пензионера одлучили смо се да повећамо чланарину за 0,08 одсто и да је у целиности додељујемо као једнократну социјалну и хуманитарну помоћ. Веома смо поносни што код нашег чланства постоји таква солидарност и што смо једино Удружење грађана у Србији које сваког месеца од својих личних средстава додељује помоћ члановима у износу од око 10.000 евра, нагласио је Драгањац.

После много година започело је интензивније решавање стамбеног питања војних пензионера који на доделу стана чекају више од 20 година. Без икаквог стана је око 2700 војних пензионера а са неодговарајућим станом је око 3700 КВП. Велики број војних

Повреда права на суђење у разумном року

ДИСКРИМИНАЦИЈА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

- Непосредно пред одржавање ове скупштине Управни суд је започео са понављањем управних спорова у случајевима који су били предмет уважених уставних жалби. Међутим, Управни суд чини то на начин који није у складу са правним ставовима Уставног суда. Не решава предмет спора, већ укида другостепено решење Фонда и тиме иницира понављање поступка из почетка. То значи даље одуговлачење реализације права војних пензионера, односно повреду права на суђење у разумном року. При томе, захтева од управних органа Фонда да утврде да ли су просечне војне пензије у 2007. години биле мање од 60 одсто просечне зараде у Републици Србији, што је незаконито и представља дискриминацију у односу на остале пензионере. Уколико Фонд опет донесе негативна решења по захтевима војних пензионера, што се може очекивати, следи нова тужба Управном суду, па се поставља питање где је томе крај. По свој прилици, правду можемо остварити пред Међународним судом правде у Стразбуру, нагласио је Љубомир Драгањац

пензионера определило се да стамбено питање решава путем бесповратног кредита од 20.000 евра.

До сада је тако решено око 1.400 лица а на чекању за доделу кредита 239 КВП. Изградњом станова на локацији касарне „Војводе Степе Степановића“ Вождовац, 223 стана ће добити војни пензионери. Потпуно стамбено обезбеђење КВП могуће је решити само на овај начин нарочито у великим градовима где постоје проглашене неперспективне војне локације и доделом стамбених кредита.

Очекујемо да ће наше примедбе на Правилник о решавању стамбеног питања у већини бити усвојене и да се применом тог правилника у што краћем времену стамбено обезбеди већина КВП.

УВПС иницијатор међународног скупа

Руководство Удружења интензивно ради на успостављању сарадње са сродним удружењима на регионалном нивоу и шире. Покренули смо иницијативу за одржавање међународне конференције организације војних пензионера и војних ветерана. Основни циљеви одржавања конференције били би унапређење сарадње, развијање пријатељства и мировних активности, очување достојанства војног позива, размена искустава у области социјалног осигурања и других права војних пензионера и ветерана. Прва конференција била би одржана у Београду. Планира се да се позову удружења из 12 држава и на тој конференцији био би усвојен Међународни споразум о разумевању и сарадњи организација војних пензионера и ветерана.

Веома смо задовољни са сарадњом и односом удружења који су наши придружени чланови. Такву сарадњу желимо да успоставимо и са другим удружењима али то првенствено зависи од њиховог односа према нама, који је од сада био потпуно неприхватљив. Не може се сарађивати са онима који против нашег Удружења подносе пријаве износећи неистине, лажи и увреде.

Верујем да ће и томе доћи крај и да ће се мостови сарадње, разумевања и заједничког деловања ипак успоставити.

Чињеница да бројни проблеми КВП нису решени а посебно право на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1. 1.2008. године као и дуг настао закидањем дела припадајуће пензије у периоду од 1. 8.2004 до 30.11. 2007. године за око 12.000 КВП обавезује нас да и њиховом решавању користимо сва правна и друга легитимна средства укључујући мирне протесте и подношење тужби Међународном суду за људска права у Стразбуру, закључио је извештај председник Љубомир Драгањац.

Делегати Скупштине усвојили су Правилник о социјалној и хуманитар-

Тежишни задаци за наредни период

БРОЈНЕ АКЦИЈЕ ЧЛАНОВА

На Скупштини су усвојени тежишни задаци за наредни период. С обзиром на то да је реч о важном документу за деловање организације од месних организација до Главног одбора УВПС и да сваки члан може делом да допринесе остваривању циљева, тај документ доносимо у изворном облику, по утврђеним тачкама.

- Остваривање права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1.1.2008. године обезбедити енергичним захтевима према судовима, Фонду ПИО и Влади Р. Србије, користећи сва расположива средства, укључујући и мирне протесте и обраћање Међународном суду за људска права.

- Покренути процедуру и захтевати од Владе Р. Србије да, неодложно и без спора, исплати дуг и припадајућу камату за 12.069 КВП који нису покренули парнични поступак за исплату штете настале неисплаћивањем дела пензије у периоду од 1.8. 2004. до 1.12. 2007. године.

- Обавити стручну анализу оправданости издвајања пензијског и инвалидског осигурања из јединственог система социјалног осигурања војних осигураника. Покренути иницијативу да се ПИО војних осигураника врати у систем социјалног осигурања војних осигураника и да се оно регулише јединственим законом.

- Предложити амандмане на предлог Закона о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника, којима квалитетније решити права на ле-

чење, рехабилитацију, материјалну помоћ и социјалну заштиту, као и управљање Фондом за социјално осигурање војних осигураника.

- Покренути иницијативу и формулисати предлоге да се 2013. и 2014. године стамбено обезбеде сви војни пензионери који на стан чекају више од 10 година. Ово

остварити изградњом станова (насеља) на атрактивним војним локацијама (као Касарна „Војвода Степа“) и обезбеђењем средстава за давање кредита за набавку станова и повећањем новчаног износа бесповратног кредита од 20.000 на 30.000 евра.

- Социјално-хуманитарна помоћ угроженим члановима УВПС треба да буде тежишни задатак свих месних, општинских (градских) и руководства Удружења. Искористити све могућности за помоћ угроженима, а од Министарства одбране захтевати да се донесе регулатива за побољшање материјалног положаја КВП од средстава која се за то из буџета издвајају.

- Наставити сарадњу са удружењима војних пензионера и ветерана у региону и шире. Покренути иницијативу за одржавање међународне конференције организација војних пензионера и војних ветерана и предложити да се прва конференција одржи у Београду, у организацији УВПС.

- Организовати редовне изборе у месним и општинским (градским) организацијама, изборе за чланове Скупштине УВПС, председника и потпредседника УВПС, чланове Главног одбора и Надзорног одбора.

Одлуке су усвајане или једногласно или огромном већином гласова

ној помоћи у Удружењу војних пензионера Србије, а подржали су и одлуку за учлањење у Међународни консултативни комитет пензионисаних и официра у резерви са седиштем у Москви, који окупља ветеране из великог броја земаља са истока, запада и других региона света.

У расправи поводом извештаја и тежишних задатака у наредном периоду учествовало је петнаестак делегата. Они су многобројним чињеницама представили стање у организацији,

подржали напоре руководства да се текући проблеми војних пензионера реше на што прихватљивији начин, а изнели су и више предлога.

Скупштина је усвојила извештај о раду у минулих дванаест месеци, а и извештај надзорног одбора.

Председник Надзорног одбора **Неђо Крајновић** је приликом мартовске контроле залазио да је пословање УВПС било законито и да је у успону, али и да има места за побољшање, посебно код општинских одбора УВПС.

Обрад Миленковић из ГрОд УВПС Ниш је обавестио је делегате о пруженој помоћи члановима у покретању тужби за остваривање права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто. Људи који су радили на томе одиста заслужују велико признање.

У Белој Цркви је изражен тежак материјални положај војних пензионера, па се **Владо Тадић** zaloжио да се размотри и пронађе решење за плаћање трошкова тужби за 24 корисника војних пензија, који због сиромаштва не могу да покрену поступак за надокнаду штете за дуг причињен од 2004. до 2007. године.

Нишки пензионери су покренули акцију да се један војни објект претвори у герентолошки центар, јер поседује све неопходне услове. Према речима **Ранка Бабића** у том објекту би могло да се смести седамдесетак пензионера из Ниша Тимочке Крајине и Пирота. Отварањем центра био би обезбеђен посао за 20-30 људи.

Потпредседник Скупштине Србије **Констатин Арсеновић** је навео да је створена фама како војни пензионери уживају незаслужене бенифиције овог друштва. Подвукао је да друге земље света и те како воде бригу о својим војним пензионерима. У вези са остваривањем права на ванредно повећање пензија Арсеновић је поставио питање ко то има право да не поштује закон? Рекао је да с тим у вези војним пензионерима предстоји дуготрајна борба, али да ће судски процес сигурно добити.

Представник крагујевачких пензионера, представио се презименом **Куљанин**, неговдао је што у Дому војске, после осам година заклатанчених врата, неко из Владе Србије треба да донесе одлуку да се војни пензионери врате у подрумске просторије које су раније користили. Навео је и чињеницу да са 20.000 евра не може да се реши стамбени проблем.

Божидар Бабић из новобеоградске организације предлажио је да се окупе војни правници и да дефинишу пут за остваривање права на 11,06 одсто. Заложио се за помоћ људима који чекају уградњу вештачког кука или колена, јер се на тај медицински захват на ВМА чека две године. Потребни лекови до операције су скупи, па би ваљало овим људима пружити помоћ. Бабић је поставио и питање зашто се на прегледе уролога на ВМА чека по неколико месеци?

На примедбе у извештају председника Надзорног одбора реаговао је **Живан Марковић** из Општинског одбора Панчево. Он је навео да је финансијска помоћ тој организацији пружена зато што четири месеца нису примали чланарину јер је плаћен порез и допринос за створени мањак.

Златимир Пешић је изнео примедбе на рачун извештаја Надзорног одбора, наводећи да има грешака у приказивању књиговодствених конта.

Једногласно је прихваћена је и иницијатива да се народном хероју Лазару Радаковићу, носиоцу три ордена за храброст и више од двадесет одликовања, поводом 100. рођендана додели Плакета УВПС.

3. Пешић

Чекајући маратонски дуг расплет догађаја УПОРНО ДО ПОБЕДЕ

Управни суд и Министарство за рад и социјалну политику, игноришу не само обраћања УВПС, већ се не осврћу ни на Уставу и актуелним законима заснована неотуђива права војнопензионерске популације.

Ниподаштавање законских права војних пензионера, тема је с којом се годинама суочава ова пензионерска групација. Свима у овој земљи, укључујући и државне органе, који свесно спутавају остварење тих права, јасно је да за то не постоје никакве законске валидности. Јер, уместо њих (законске валидности) испречиле су се биорократске и, с правом се може рећи, тоталитарне препреке, које су се, на жалост и срамоту Србије, издигле изнад Устава и закона. Познато је свим корисницима војних пензија који су појединци и институције законодавне, извршне и судске власти, доносили решења и одлуке путем којих су незаконито дезавуисали законски прописи који су ишли у прилог војнопензионерској популацији.

У првој деценији 21. века, а ево понавља се то и почетком друге, у спутавању остваривања права војних пензионера утркивали су се готово сви министри одбране. Нема у том периоду ниједног јединог примера који би се могао назвати прихватљивим за војне пензионере. То се, наравно, не односи на Удружење војних пензионера Србије – једине светле тачке у оквиру борбе за остварење законских и људских права својих чланова, односно свеукупне војнопензионерске популације. Захваљујући том удружењу, оправдано се сматра, ваљали војних пензионера колико-толико скрећу пажњу јавности, а не остављају равнодушним ни појединце који делују у саставу законодавне власти.

Бахатост правосудних органа

Опште је познато да су УВПС и његови поједини истакнути чланови на разне начине подизали глас против бројних незаконитости. Представници власти су се, по правили, оглушавали о молбе, жалбе и притужбе УВПС. Нису се, освртали ни на претње Стразбуром и најављиваним повлачењем радикалних потеза. Стога, и поред очигледних признања Удружењу за све што је чинило, а чини и данас несмањеном жестином, немогуће је превидети и не осврнути се и на замерке које му се упућују. Јер, без обзира што што се јавно истиче да би то удружења, под претпоставком да га нема, требало измислити, неопходна су и добронамерна указивања чији је крајњи циљ успешно извојевање битке за остваривање права војних пензионера.

Правосудни органи се бахато односе чак и према одлукама Уставног суда Србије. Готово сви, почев од Управног суда и Министарства за рад и социјалну политику, игноришу не само обраћања УВПС већ се не осврћу ни на Уставу и актуелним законима заснована неотуђива права војнопензионерске популације. Изостала је, на-

жалост, и подршка Министарства правде и Министарства одбране од којих се највише очекивало.

Да се чак и водећи људи у појединим министарствима отворено супротстављају остварењу права војних пензионера, игноришући и одлуке Уставног суда Србије, потврђено је недавно и изјавом државног секретара Министарства за рад и социјалну политику, који се, не трепнувши, јасно и гласно обратио милионском ТВ аудиторијуму, рекавши да корисници војних пензија немају право на ванредно усклађење од 11,06 одсто. Том неразумном поруком ставио је до знања целокупној домаћој јавности да је Републички фонд ПИО, односно надређено му министарство, изнад највише правосудне институције у земљи. Тако се државни секретар у конкретном случају ставља у улогу гласноговорника појединца и институција који не скривају фобију у односу на бивше војне старешине. Такви појединци и институције, мишљење је бројних војних пензионера, све се више умножавају у последње време.

Подршка руководству УВПС

На све претходне и најновије атакe уперене против војнопензионерске популације, УВПС је реаговало готово свим расположивим средствима, обраћајући надлежним државним и правосудним органима путем темељно припремљених аката. Нико, наравно, не сумња у најбоље намере централног удружења војних пензионера. Напротив, чланство пружа пуну подршку напорима које УВПС улаже током вишегодишње неравноправне борбе са свима који су оспоравали законска права корисника војних пензија. Поред неоспорних признања, отворено се говори и о неким потенцијалним војнопензионерске организације који нису у складу са предлозима које сугерише чланство. То се, пре свега, односи на непримењивање радикалних мера, за које постоји више разлога.

Гласови из базе, сматра део корисника војних пензија, не допиру у довољној мери до централног руководства јер је евидентно да званичници из општинских и градских одбора ретко присуствују редовним састанцима месних одбора и њиховим годишњим скупштинама. Примера ради, овогодишњој скупштини Месног одбора УВП новобеоградских блокова 23 и 24 у којима живи више од 1.600 корисника војних пензијације, није било представника општинског руководства.

Радисав РИСТИЋ

Информација о садржају пресуда
Управног суда по одлукама Уставног
суда и начин поступања

ИСТИНУ НА ВИДЕЛО

Управни суд је коначно почео понављање правноснажно окончаних управних поступака по одлукама Уставног суда Србије, којима су уважене уставне жалбе на одбијање пресуде по тужбама војних пензионера због ускрађивања права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1. 1. 2008. године. Међутим, Управни суд је уважио одлуке Уставног суда Србије само у погледу обавезе понављања поступка по тужби и доношења нове пресуде, али је у потпуности игнорисао правно становиште Уставног суда Србије да и војним пензионерима припада право на предметно ванредно повећање пензија.

У образложењу пресуда, донетих у поновљеном поступку, као и пресуда по тужбама које нису биле решаване, Управни суд налаже управном органу Фонда ПИО да „утврди да ли тужилац испуњава услове за ванредно повећање од 11,06 одсто од 1. 1. 2008. године, у складу са чланом 75. став 1. Закона (Закон о ПИО), односно да ли су просечне војне пензије исплаћене у предходној години мање од 60% износа од просечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији... те након правилно утврђеног чињеничног стања, донеће закониту одлуку...“.

Цитирано правно становиште практично значи да се само за војне пензионере утврђује просечан износ пензије, што није учињено у односу на поједине категорије пензионера запослених, самосталних делатности и пољопривредника, којима је без изузетка примењено предметно ванредно повећање пензија. Такво правно становиште је противно одредби члана 75. став 1. Закона о ПИО и Решењу РФ ПИО бр. 01 ПР 181-431/08 од 25. јануара 2008. године. Наиме, цитираним решењем РФ ПИО, ванредно су повећане пензије свим категоријама пензионера, независно од износа просечне пензије по категоријама и појединачног износа пензија.

Будући да је предметно решење о ванредном повећању пензија донето и примењено од 1. 1. 2008. године, када се усклађивање војних пензија, сагласно члану 193. став 1. Закона о Војсци Србије врши једнако као и цивилних пензионера свих категорија, то је оно морало бити, по службеној дужности, примењено и на војне пензионере, независно од тога колике су им биле просечне и појединачне пензије у 2007. години. Супротно поступање, односно везивање права на ванредно повећање пензија за износ просечне пензије само за војне пензионере, представља фларгрантно кршење права војних пензионера на једнако правну заштиту и једнакост пред законом.

Напред цитирано правно становиште Управног суда органа Фонда ПИО већ истичу у парничним поступцима који су у току, а свакако ће то чинити и у управном поступку и управним споровима. Парнични судови се по том питању још нису мериторно изјаснили, али прихватају предлоге Фонда ПИО да се вештачењем утврђује да ли војне пензије исплаћене у 2007. години самостано испуњавају услов из члана 75. став 1. Закона о ПИО, а неки судови то чак траже и у односу на појединачно исплаћене пензије сваког тужиоца.

Стога, напред наведену аргументацију којом се побија законитост правног становишта Управног суда треба неизоставно користити и истичати у парничном и управном поступку, а ако то суд не уважи, треба користити и у уставним жалбама на пресуде којима се оспорава право на ванредно повећање пензија, односно право на накнаду штете. Након што, евентуално буду донете одлуке којима се војним пензионерима ускрађује право на ванредно повећање од 11,06% (Решења Фонда ПИО, пресуде управног и парничног суда) Удружење ће неодложно дати конкретна упутства и обрасце за конкретно поступање.

Љубомир Драгањац, председник УВПС

Поступање поводом пресуда донетих
у поновљеном поступку

У ДРУГОМ КРУГУ БРЖЕ

После објављивања најновије пресуде Управног суда у вези са остваривањем права на ванредно повећање пензија од 11,06 одсто, извршен број корисника војних пензија обратило нам се молбом да правно протумачимо поједине одредбе пресуде. Да бисмо им помогли, цитирамо одговарајуће одредбе важећег Закона о управним споровима. Одлуком Републичког фонда ПИО, надлежног органа за поступање по пресуди Управног суда, или ако не поступи у року од 30 дана, треба известити Удружење, било посредством сајта или достављањем обавештења Извршном одбору Главног одбора, након тога, биће дато упутство како даље поступати.

Правне последице поништења акта у управном спору

Члан 69.

Када суд поништи акт против кога је био покренут управни спор, предмет се враћа у стање поновног решавања по жалби, односно стање поновног решавања по захтеву странке у првостепеном поступку, ако је жалба била законом искључена (стање пре него што је поништени акт донет).

Ако према природи ствари у којој је настао управни спор треба уместо поништења управног акта донети други, надлежни орган је дужан да тај акт донесе без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана достављања пресуде, при чему је надлежни орган везан правним схватањем суда, као и примедбама суда у погледу поступка.

Правне последице активног непоступања по пресуди

Члан 70

Ако надлежни орган после поништења управног акта донесе управни акт противно правном схватању суда или противно примедбама суда у погледу поступка, па тужилац поднесе нову тужбу, суд ће поништити оспорени акт и сам решити управну ствар пресудом, осим ако то није могуће због природе те ствари или је иначе пуна јурисдикције законом искључена.

Пресуда донета у случају из

става 1. овог члана у свему замењује акт надлежног органа.

Ако суд сматра да због природе ствари не може да сам реши управну ствар, дужан је да то посебно образложи.

О случају из става 1. Овог члана суд извештава орган који врши надзор над радом органа.

Правне последице пасивног непоступања по пресуди

Члан 71.

Ако надлежни орган после поништења управног акта не донесе одмах, а најкасније у року од 30 дана, нови управни акт или акт о извршењу пресуде донете на основу члана 43. овог закона, странка може посебним поднеском да тражи доношење таквог акта.

Ако надлежни орган не донесе акт из става 1. Овог члана ни у року од седам дана од тражења странке, странка може посебним поднеском да захтева од суда који је донео пресуду доношење таквог акта.

По захтеву странке из става 2. овог члана, суд ће затражити од надлежних органа обавештење о разлозима због којих управни акт није донео. Надлежни орган је дужан да ово објашњење да одмах, а најкасније у року од седам дана. Ако он то не учини, или ако дато обавештење, по нахођењу суда, не оправдава неизвршење судске пресуде, суд ће донети решење које у свему замењује акт надлежног органа, уколико природа ствари то дозвољава.

Суд ће решење из става 3. Овог члана доставити органу надлежном за извршење, и о томе истовремено обавестити орган који врши надзор. Орган надлежан за извршење дужан је без одлагања да изврши овакво решење.

Право на накнаду штете због неизвршења пресуде

Члан 72.

Због штете настале неизвршењем, односно неблаговременим извршењем пресуде донете у управном спору тужилац има право на накнаду која се остварује у спору пред надлежним судом, у складу са законом.

Оријентациони текст поднеска тужиоца ради побијања одговора на тужбу Фонда ПИО

САМ СЕБИ АДВОКАТ

Удружење војних пензионера Србије припремило је текст поднеска у парницама за накнаду штете због неисплаћивања дела пензије по основу ванредног повећања пензија за 11,06% од 01.01.2008. године, јер тужени Фонд за ПИО даје једнообразне одговоре на тужбу, којим оспорава основаност тужбе и предлаже њено одбацивање, односно одбијање.

Тужиоци нису обавезни посебним поднеском да оповргавају становишта туженог садржана у одговору на тужбу, али то може допринети позитивном току исходу парнице. Стога је и припремљени оријентациони текст поднеска тужиоца којим се побијају становишта туженог који је упућен општинским и градским одборима УВПС.

Приложени образац поднеска суду могу користити оштећени војни пензионери који парнице воде сами, без пуномоћника – адвоката.

.....
(Број судског предмета)

Основном суду у

Тужилац:

.....
(име, презиме и адреса)

Тужени: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање – Београд,
улица Др Алесандра Костића број 9

Поднесак тужиоца

Приговори и становишта садржани у одговору туженог на моју тужбу нису основани, па предлажем да их суд одбаци а моју тужбу уважи.

Тужени неосновано оспорава стварну надлежноат парничког суда за поступање по тужби. По том питању упућујем на Одлуку Уставног суда Број: УЖ – 4262/2012 од 31. јануара 2013. године, коју цитирам у делу релевантном у том погледу:

„Уставни суд сматра уставноправно неприхватљивим став редовних судова да се у парничном поступку не може одлучити о захтеву подносиоце за накнаду штете због неисплаћене разлике пензије. У конкретном случају, основ тужбеног захтева подносиоце уставне жалбе је накнада штете, која је имовинскоправни захтев о коме одлучује суд у парничком поступку, у складу са одредбом члана 1. Закона о парничком поступку. Имајући у виду наведено, у ситуацији када се првостепени суд огласио апсолутно ненадлежним за поступање и одбацио као недозвољену тужбу подносиоце, иако је о њој требало мериторно да одлучује, а другостепени суд одбио жалбу подносиоце и потврдио првостепено решење, суштински је дошло да повреде права подносиоце уставне жалбе на приступ суду, као елемента права на правично суђење.“

Тужени неосновано оспорава основаност тужбеног захтева. По том питању указујем на Одлуку Уставног суда Број: УЖ – 5287/2011 од 5.12. 2012. године, коју цитирам у делу релевантном у том погледу:

„Уставни суд оцењује да се не може прихватити становиште Вишег суда у Нишу да не постоји правни основ по коме подносилац може тражити ванредно усклађивање пензије од 1. јануара 2008. године. Ово стога што се пензије војних осигураника од 1. јануара 2008. године усклађују по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, како је то прописано чланом 193. став 1. Закона о Војсци Србије. Одредбама члана 73. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2005. године, изузето од члана 21. тог закона, предвиђено је ванредно усклађивање пензија за 2006., 2007. и 2008. годину, од 1. јануара текуће године, под условима, на начин и у висини прописаној чланом 75. став 1. истог закона. Стога је Фонд за пензијско и инвалидско осигурање донео решење којим је извршено ванредно усклађивање пензија у 2008. години. Пензије и друга примања војних осигураника су морала бити усклађена по истој динамици, и то по службеној дужности, а појединачна решења о усклађивању пензија и других примања морају бити донета само уколико војни осигураник то захтева. Дакле, издавање појединачних решења о усклађивању пензија није предуслов за исплату усклађене пензије, јер се усклађивање врши по службеној дужности.“

Неосновано је становиште да је предмет тужбе повремено потраживање. Овде се ради о потраживању накнаде штете, па питање застаривања и камате треба решавати по одредбама члана 376. и 277. 300, а не по одредбама наведеним у одговору на тужбу.

У свему осталом остајем при тужби и у њој садржаној аргументацији и предлозима.

Т у ж б а ц

.....
(Име, презиме и потпис)

Како до социјалне и хуманитарне помоћи УВПС

ДО СЕПТЕМБРА ПО СТАРОМ

Корисници војних пензија (КВП) у више наврата су посредством сајта поставили питања из области социјалне и хуманитарне помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије. Као одговор на нека од тих питања, стручна служба УВПС припремила је најзначајније чињенице.

Основни критеријум за доделу једнократне социјалне и хуманитарне новчане помоћи је износ укупних примања КВП, члана УВПС, број чланова породичног домаћинства које у законској обавези издржава, с тим да се узима у обзир и болест чланова. На основу овог критеријума формира се Листа интересената за доделу помоћи, по редоследу од најмањег износа по члану домаћинства па до највећег износа, без обзира када је достављен захтев за доделу. По Правилнику помоћ се може доделити само онима који имају мањи просек од 13.867,00 динара, по члану породичног домаћинства (супруга без запослења и деца на школовању и студијама до навршених 26 година). КВП, чланови УВПС без обзира на врсту болести, нису могли добити ову помоћ ако су имали већи просек од прописаног.

На Седници Главног одбора, одржаној 25. марта 2013. године, анализиран је број достављених и решених захтева, за период од 1. августа 2012. до 28. фебруара 2013. године. У том периоду остало је нерешено 156 основаних захтева, односно оних који испуњавају прописане критеријуме и услове из Правилника. Из тог разлога на Седници Главног одбора је закључено:

1. Да се у периоду од 1. априла 2013. до 1. септембра 2013. године, обустави достављање захтева за доделу новчане помоћи и у том периоду исплатити све основане захтеве који су у предходном периоду поднети.

2. Једнократну социјално-хуманитарну новчану помоћ додељивати по досадашњем Правилнику и критеријуму Извршног одбора, члановима УВПС, који на то имају право, а нису га остварили због недостатка новчаних средстава у периоду од 1. августа 2012. до 31. марта 2013. године.

3. Нове захтеве подносити од 1. септембра 2013. године, у складу са новим Правилником о једнократној социјалној и хуманитарној новчаној помоћи члановима УВПС и критеријуму којег ће до тада усвојити Извршни одбор.

На основу закључака, Главног одбора, у периоду од 1. априла до 1. септембра 2013. године, разматраће се, по истом критеријуму, они захтеви који нису одбијени а достављени су до 31. марта 2013. године.

Додела солидарне и хуманитарне помоћи у марту 2013. године

РАЗМАТРАНО 82, А РЕШЕНО 26 ЗАХТЕВА

На основу Правилника о начину коришћења средстава солидарности за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 5. априла 2013. године, размотрио 82 захтева која су достављена у месецу марту 2013. године. Од 82 захтева, 20 је одбијено јер не испуњају прописане услове. На основу критеријума прописаних Правилником, Извршни одбор је решио 26. захтева и то из месеца јануара 2013 седам захтева и из мерта месеца 19 захтева:

Из јануара 2013. године:

ОпОр Нови Сад за ММ: 40.000,00, по члану породице 9.028,98 динара;
ОпОр Нови Сад за МЈ: 40.000,00, по члану 9.040,75 динара;
ОпОр Нови Сад за ЧШ: 40.000,00, по члану 9.065,09 динара;
ОпОр Ниш за НМ: 40.000,00, по члану 9.090,30 динара;
ОпОр Обреновац за ШХ: 35.000,00, по члану 9.158,80 динара;
ОпОр Сремска Митровица за ЈЈ: 40.000,00, по члану 9.196,81 динар;
ОпОр Ниш за ПС: 40.000,00, по члану 9.259,50 динара.

Из марта 2013. године:

ОпОр Лесковац за ПС: 40.000,00, по члану 5.078,90 динара;
ОпОр Ужице за ТД: 40.000,00, по члану 5.179,84 динара;
ОпОр Ниш КД: 40.000,00, по члану 6.658,87 динара;
ОпОр Нови Београд АД: 45.000,00, по члану 6.822,40 динара;
ОпОр Крушевац ЦЈ: 45.000,00, по члану 7.055,56 динара;
ОпОр Краљево ДМ: 45.000,00, по члану 7.062,14 динара;
ОпОр Прокупље СЈ: 45.000,00, по члану 7.068,13 динара;
ОпОр Прокупље ЛД: 40.000,00, по члану 7.267,50 динара;
ОпОр Јагодина ИР: 40.000,00, по члану 7.943,54 динара;
ОпОр Ниш МН: 40.000,00, по члану 7.967,06 динара;
ОпОр Ниш ЉС: 40.000,00, по члану 8.332,11 динара;
ОпОр Сомбор КГ: 40.000,00, по члану 8.453,75 динара;
ОпОр Чачак СС: 40.000,00, по члану 8.674,32 динара;
ОпОр Нови Београд ИБ: 40.000,00, по члану 8.787,00 динара;
ОпОр Сомбор ИИ: 40.000,00, по члану 8.800,76 динара;
ОпОр Зрењанин РД: 40.000,00, по члану 8.866,38 динара;
ОпОр Нови Београд ВС: 40.000,00, по члану 9.038,15 динара;
ОпОр Нови Београд МН: 40.000,00, по члану 9.200,07 динара;
ОпОр Нови Сад ММ: 50.000,00, по члану 9.407,33 динара;
Основни критеријум за доделу једнократне солидарне и хуманитарне помоћи је материјално стање чланова УВПС. Помоћ је одобрена онима који имају најмањи просек по члану издржавање породице. Остали захтеви, који испуњавају услове, нису одбачени, већ ће се решавати у наредном периоду, у зависности од новчаних средстава.

О. П.

Водич за остваривање социјалних права

ПРАВА АДРЕСА ФОНД СОВО

После преласка пензиског осигурања из Фонда СОВО у Фонд ПИО Србије, евидентирани су извесне нејасноће типа коме корисници војних пензија треба да се обрате да би остварили поједина права социјалног карактера.

С тим у вези обавештавамо кориснике војних пензија да Фонд СОВО и његове организацијске јединице исплаћују следеће:

- Накнада погребних трошкова припада војном осигуранику у случају смрти члана уже породице. Накнада припада и члановима породице војног осигураника у случају смрти војног осигураника и сваком другом ко сахрању преминулог војног осигураника. Та накнада за април, мај и јуни 2013. године износи 38.385,00 динара
- Посмртна помоћ у једнократном из-

носу двоструке пензије која је припадала преминулом за последњи месец пре смрти, припада брачном другу који је остварио право на пензију, а осталим члановима породице ако их је војни осигураник издржавао до своје смрти.

- Трошкове лечења
- Путне трошкове у случају путовања у друго место на специјалистичке прегледе или лечење.

ОРГАНИЗАЦИЈСКЕ ЈЕДИНИЦЕ ФОНДА:

- Одељење за пословање са војним осигураницима у Београду,
- Одсеци за пословање са војним осигураницима у Нишу и Новом Саду
- Групе за пословање са војним осигураницима у Крагујевцу, Ваљеву, Крушевцу и Ужицу.

О. П.

Виђење стварност и из два угла

ОСТАЈЕМ ЧЛАН УВПС

Корисника војне пензије Анку Кораћ посетио главни и одговорни уредник „Војног ветерана“ ради утврђивања истине поводом притужбе Асоцијације пензионисаних припадника Војске Србије

У претпостављеном броју „Војног ветерана“ објављен је текст поводом неуспелог покушаја представника Асоцијације пензионисаних припадника Војске Србије да ишчлане КВП Анку Кораћ из Удружења војних пензионера Србије.

Из Асоцијације је недавно стигао одговор у којем, између осталог, пише:

„Веома смо изненађени да сте Ви као главни и одговорни уредник, без провере чињеница, објавили чланак под малициозним насловом *На оштрици пера, својеручна превара*. Овом приликом енергично и са гнушањем побијамо Вашу тврдњу и било какво учешће Асоцијације пензионисаних припадника ВС у наводној превари“.

Потом се цитира члан 3 Закона о јавном информисању и наставља: „Да се ради о некој врсти преваре, ту смо сагласни, али је велико питање ко је преварант. Сматрамо да је у интересу како Вас, тако и наше организације да чињенично стање преваре инсинуиране на адресу Асоцијације у потпуности се утврди“.

У потрази за истином обрели смо се у стану Анке Кораћ која нам је, између осталог, рекла:

„Долазили су овде и једни и други. Свима сам веровала и потписивала папире, не гледајући шта су написали. Запишите слободно: сушта је истина да сам била и да сам још увек члан Удружења војних пензионера Србије. Тако ће бити и убудуће. Мој омиљени лист је „Војни ветеран“ и редовно га читам.“

Зар то није довољан доказ?

Анка нам је испричала још неке детаље, важне за разумевање ситуације, али сматрамо да то у овом часу није толико важно.

Уместо потпуног поређења текста са комплетном изјавом Анке Кораћ, поменућемо само логику једне чињенице. Немогуће је, а то смо и проверили, да је Анки на потпис да се ишчлањује из Удружења војних пензионера подметнуо управо представник УВПС.

Овим текстом завршавамо полемику са Асоцијацијом пензионера припадника Војске Србије.

З. П.

Пријем поводом Дана Војске Србије

НАЈСТАМЕНИЈА ИНСТИТУЦИЈА ДРЖАВЕ

Први потпредседник Владе и министар одбране Александар Вучић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић приредили су 22. априла пријем поводом Дана Војске Србије у Дому Гарде на Топчидеру.

Свечаности су присуствовали председник Републике Томислав Николић, премијер Ивица Дачић, представници законодавне, извршне и судске власти, Министарства одбране и Војске Србије, верских заједница, дипломате и инострани војни представници, личности из јавног, културног и уметничког живота, новинари и бројни гости.

Поздрављајући окупљене, министар Вучић је поручио да Србија није слаба, она је само паметна, мудра, и свакога дана све јача, и колико ове године биће појачане снаге Ваздухопловства и противваздухопловне одбране.

- Србија ће својим економским капацитетима бити јача из године у годину и на сваком плану напредовати. Али Србија ће своје победе односити разумом, у миру, и за неколико година бићемо толико јаки, да нико неће ни помислити да угрожава Србију – поручио је министар Вучић, додајући да Војска Србије јесте и гарант мира, и довољно јака и јача него што многи мисле, али су наша памет и наша мудрост увек снажнија јер су за нас живот и будућност највеће светиње.

Министар је такође упутио захвалност свим припадницима Војске Србије које су своје задатке извршавали предано, марљиво, штитећи интересе своје земље.

- Војска је данас, по ономе што мислим не само ја већ и председник Републике, а рекао бих и већина грађана наше земље, најбоља, најстаменија и најчвршћа институција Републике Србије, институција којој грађани наше земље највише верују – нагласио је министар изражавајући уверење да ће наша војска свој углед подизати и јачати онолико колико буде јачала економија наше земље, као и наше пријатељство у свету, а понос нико не може да нам одузме.

Пожељевши добродошлицу окупљенима, генерал Диковић је изразио задовољство бројем гостију на вечерашњој свечаности, што треба да импонује свим припадницима наше војске.

- Дан Војске обележавамо у светлу договора око решавања тешког питања за нашу Србију, а то је питање Косова и Метохије. Често смо ових дана притиснути од јавности питањем шта припадници Војске Србије мисле о том споразуму? Војска Србије мора да извршава задатке легитимних органа власти наше Републике, и само у том домену мора да иде њена амбиција – истакао је генерал Диковић изражавајући очекивање, као и сви грађани, у правцу напретка, опремања и модернизације српске војске.

Између два празника, како је оценио начелник Генералштаба, припадници Војске Србије квалитетно су извршавали све постављене задатке, додајући да је оцена председника Србије у том смеру јасна. У Копној зони безбедности, мировним мисијама широм света, помоћи становништву у елементарним и другим несрећама, Војска је увек била ту да помогне, закључио је генерал Диковић.

Војска Србије прославља свој празник - 23. априла, у спомен на дан када је 1815. године подигнут Други српски устанак, који је био преткретница у стварању модерне српске државе и војске.

Лозница

ДОБРО ИНФОРМИСАНИ

Почетком априла одржана је трећа редовна седница градске скупштине УВПС Лозница (окупља чланове из Крупња, Љубовије, Малог Зворника и Лознице), којом је председавао председник Милош Дејановић. Седници су присуствовали и представници УВП Шапца са председником Ђорђем Момчиловићем и из Сремске Митровице са председником Сретеном Раденковићем на челу.

Извештај о раду Удружења између две седнице поднео је Милош Дејановић, а извештај Надзорног одбора - Душан Филиповић.

Говорећи о активностима Удружења Дејановић је истакао да се радило у отежаним условима јер су, услед малог броја чланова, средства из чланарине недовољна за успешно функционисање организације.

- Добијена новчана средства од Извршног одбора УВПС употребљени смо за финансирање функционалних задатака Удружења, а средства од града Лозница - за помоћ члановима УВПС са најнижим новчаним примањима: за набавку артикла хране и средстава за личну хигијену, а и за обилазак старих и болесних КВП. У току године поделили смо 57 скромних поклон пакета за наведена лица.

Од укупно 121 корисника војних пензија са „подручја одговорности“, у Удружење је учлањено 118 или 97,44 одсто. Информисањем смо посветили дужну пажњу. Чланови се окупљају четвртком, када их информисамо о новинама. Од велике користи су нам информ-

мације из Извршног одбора УВПС, као и из најчитанијег литса „Војни ветеран“, а у последње време максимално користимо податке са сајта УВПС. Посебно истичемо изванредне одјеке непосредног информисања председника УВПС Љубомира Драгања и подпредседника ИО Зорана Вучковића одржаног 22. фебруара.

Остварили смо добру сарадњу и са локалним средствима за јавно информисање попут *ТВ лотела*, *ТВ Подриња* и *Лозничких новина*, рекао је Дејановић.

Позитивно је оцењено писање појединих гласила о проблемима КВП, уз навођење *Политике*, *Вечерњих новости*, листа *Данас* и портала *Правда*, али нису заборављени негативни текстови о УВП.

У вези са здравственим збрињавањем, истакнуто је да су, уз одређене проблеме (лечење зуба и протетика,) КВП углавном задовољни здравственим услугама МЦ Лозница и Гарнизоне амбуланте Шабац. Апострофиран је проблем какавања прегледа лечења на ВМА, због дугих рокова.

Остварена је добра сарадња са сличним удружењима и организацијама: ОРВС Србије, градским удружењем пензионера Лозница и са Удружењем пензионисаних радника унутрашњих послова Лозница.

Предлог плана рада за наредни период поднела је Ранка Бркљац, члан градског одбора УВПС Лозница. У расправи је истакнуто задовољство радом Удружења, од градског одбора Лозница до главног одбора УВПС и председника Љубомира Драгања. Такође је потврђено да живот војних пензионера представља ход по мукама, због односа појединих државних органа према њима.

Текст: **Симо Станкић**
Фото: **Тришо Живковић**

Почаст морнарима - ветеранима априлског рата

НЕЗАБОРАВЉЕНО ЈУНАШТВО

На месту потонућа брода са целокупном посадом и командантом, официром Краљевске морнарице поручником бојног брода прве класе Александром Берићем, уз бродску процедуру, венац у таласе Дунава спутио је пуковник Андрија Андрић командант Речне флотиле. Венац је положен и на спомен плочу у месту Белегиш где је, 90 километара низводно од места потонућа брода, пронађено и сахрањено беживотно тело Берића, хероја априлског рата.

Речни монитор *Драва* у флотну листу уведен је 1923. године. Оклопљених виталних делова 30 милиметарским челиком, депласмана 536 тона, дужине 80 и ширине 12 метара, газа од 1,3 до 1,7 метара и брзине од 24 километра на час са заокшеном палубом као заштитом од авионских бомби представљао је брод савремене градње. Посаду је чинило 89 чланова. Моћно наоружање брода чинили су 3 хаубице 120 милиметара у куполама на крми, двоцевни топ 120 милиметара на прамцу, два 66 милиметарска противавионаска топа, тешки противавионски митраљез 20 милиметара и 7 митраљеза калибра 7,9 милиметара.

Почетком рата брод је дејствовао у рејону Бездана, на граници према Мађарској, штитећи границу воденим током Дунава. Отварањем прецизне ватре бродске артиљерије на непријатељске бродове није дозвољавао улазак у наше територијалне воде. Упоредо с тим, наносио је и значајне губитке непријатељској авијацији, чијем је дејству, са аеродрома Мохач, непрестано био изложен. Током вишедневних борби посада Драве оборила је 14, а тешко оштетила 16 авиона и 2 патролна брода нацистичких Сила осовине.

Са обележавања потонућа монитора Драва

ЈУНАК НАД ЈУНАЦИМА

Александар Берић рођен је 13. јуна 1906. године у Новом Бечеју. Судбина му је одредила да се, након дугог низа година проведених на Јадрану, службом примакне родном месту и рекама Тиси и Дунаву, зарад којих се и чијих чари и одлучио за морнарички позив. Током службе одликован је Златном медаљом за ревносну службу и Медаљом за војничке врлине. Постхумно је, јула 1942. године, одликован Орденом Карађорђевог звезде са мачевима IV степена, а априла 2002. године и Медаљом части.

БЕЗ ПРЕДАЈЕ
НЕПРИЈАРЕЉУ

Не знам шта нам доноси сутрашњи дан и да ли ћемо уопште остати живи. Ја сам брод примио и нећу га предати непријатељу у руке. Ко од вас хоће са брода, може ићи. Разрешавам га за кетве.

(Из обраћања команданта Берића посади монитора Драва непосредно по избијању рата.)

Након готово тридесетоминутне борбе са ескадрилом немачких *штук*а, у 8 часова 12. априла 1941. године на 1287 пловном километру реке Дунав у близини данашњег места Чепарево, бранећи небо над отаџбином и погођен са преко 30 бомби, потопљен је монитор *Драва*. Александар Берић, командант монитора, заједно је са својим бродом и 76 чланова посаде, извршавајући часно своју командантску дужност и завет да неће дозволити да брод падне у руке окупатора, поздрављајући државну заставу, потонуо на дно Дунава.

У 8 часова ујутру 12. априла 1941. године написано је и последње слово у бродском дневнику речног монитора Драва, али и отпочела славом овенчана историја брода и морнаричких ветерана команданта Александра Берића и херојске посаде.

И данас, традиционално и достојанствено, припадници Речне флотиле, као и сваке године, евоцирајући успомене на посаду монитора Драва, достојанствено и љубоморно чувају сећања и надањују се херојским делом морнаричких ветерана априлског рата.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Општинска организација УВПС
Чукарица

ПОМОЋ СТАРИЈИМА

У просторијама Месне заједнице „Церак“ 8. априла одржана је редовна годишња скупштина Општинске организације Чукарица. Међу гостима били су и Миле Глумац и др Часлав Антић из ГО и ИО УВПС, Милутин Милинковић, члан Општинског већа ГО Чукарица, Милорад Колашинац, председник ОпО УВПС Раковица, представници градске и општинске ОРБС и Општинског одбора СУБНОР-а, управница Истурене амбуланте „Церак“ др Душица Петровић, секретар МЗ Светлана Боровић и др.

Председник Општинске организације Зоран Јанковић, сажето је изнео збирни преглед једногодишње активности, у коме су доминирали статусни проблеми, нерешена стамбена питања већег броја војних пензионера, проблеми здравственог осигурања, питања информисања, у чему, како је истакао, посебно место заузима гласило удружења „Војни ветеран“, затим сарадња са органима локалне самоуправе и сродним асоцијацијама на територији општине, у манифестацијама везаним за обележавање важних догађаја из наше историје и др. Изнео је да је настављена пракса обилазака и помоћи старијих и изнемоглих чланова, пружање помоћи око снабдевања и добављања лекова, изјаве саучешћа и помоћи породицама при сахрани преминулих и др.

Члан Општинског већа ГО Чукарица Милутин Милинковић пренео је овом скупу поздраве и жеље за успешан рад председника Општине Зорана Гајића, а затим, поред осталог, истакао да активност организације војних пензионера није остала незапажена у структурама и бројним акцијама локалне самоуправе и да и даље треба наставити сарадњу и информисање по свим линијама.

Уводно излагање имао је Зоран Јанковић

ма. Изнео је и то да је Град Београд као оснивач обезбедио простор и финансијска средства за још један Дневни центар и клуб за старије на територији општине, у Улици *Лиле* на Цераку. То ће бити 22. клуб такве врсте у Београду.

Скуп су поздравили и пожелели успешан рад и представници Главног одбора Удружења војних пензионера Србије, Општинског одбора СУБНОР-а, Градског и Општинског одбора Савеза резервних војних старешина и други гости.

Скупштина је, уз остало, усвојила и закључак да новчаним прилогом од 10.000 динара, из средстава чланарине, помогне акцију застакљивања објекта Истурене амбуланте Церак, што ће, како је речено, учинити и Општинска организација војних пензионера Раковица.

Скуп је завршен у пријатној атмосфери, уз пригодно послужење и широке пензионерске разговоре, све до поподневних сати.

О овом догађају објављен је прилог на сајту Градске општине Чукарица.

М. Милошевић

Обележавање 85 година југословенског подморничарства

СЕТА И ПОНОС ХРАБРИХ

Удружење грађана „Подморничар“ у Београду, у сарадњи са Удружењем пензионера СМУП, 2. априла организовало је промоцију монографије „Подморничарство Југославије“. О монографији и о активностима два удружења говорили су контраадмирал у пензији Бошко Антић, уредник монографије Милан Комар и председник комисије за културу и информисање у Удружењу пензионера СМУП Радиша Благојевић.

Уз педесетак чланова оба удружења, промоцији су присуствовали пензионисани вицеадмирал Радомир Грујић и Михајло Жарковић, изасланик одбране Румуније у Србији пуковник Чедомир Војиновић, као и Гордана Каровић, саветник у музеју науке и технике у Београду.

Три дана касније, група од десетак подморничара из Београда и Новог Сада запутила се у Тиват, прву домаћу луку у којој су, 8. априла 1928. године, упловиле прве подморнице Краљевске морнарице - „Храбри“ и „Небојша“. У Тивту су их срдечно, баш домаћински, дочекали дојучерашњи саборци из плавих дубина. Придружили су им се представници удружења „Подморничар“ из Словеније, група Сплићана чланова Удруге „Подморничар“ и подморничари из Босне и Херцеговине. Сви они били су припадници 88. дивизиона подморница, 88. флотиле подморница.

Удружењу подморничара Црне Горе (најмлађе удружење подморничара, основано у Тивту прошле године, као четврто по реду) припала је част, али и велика обавеза и одговорност, да организује ово окупљање подморничара, уз обележавање 85. годишњице подморничарства, надамасе ретког и специфичног позива. На источним обалама Јадрана, од Албаније до Словеније, тај позив више не постоји.

Обележавање јубиларне годишњице отворено је историјским приказом југословенског подморничарства - од доласка првих подморница (из Енглеске) у Боку Которску, преко предратних и ратних збивања и страдања подморница и подморничара, преко уласка у уски круг од свега 11 земаља света произвођача подморница, до укидања некада елитне јединице - 88. флотиле подморница и брисања подморница из флотне листе, њихово претварање у старо гвожђе и у музејске експонате.

Уводно излагање на ову тему изнео је председник удружења подморничара Црне Горе Рајко Булатовић, капетан бојног брода у пензији. Присутним колегама и гостима обратили су се и представници братских удружења из Србије, Хрватске и Словеније износећи искуства и проблеме у формирању и у раду својих удружења. Представник хрватских подморничара Дамир Кларин изразио је оптимизам по питању преузимања једне подморнице - експоната, из Црне Горе, јер, нада се он, отпор хрватских власти постепено попушта. Хрватски подморничари, навео је Кларин, раде на добијању организације међународног конгреса подморничких ветерана у Хрватској, који је планиран за 2014. годину. Капетан бојног брода у пензији Војко Горуп се похвалио односом и подршком коју је Министарство одбране Словеније пружило њиховом удружењу приликом преузимања подморнице из Црне Горе и њеног припремања за музејски експонат у Пивки. Председник Удружења подморничара у Београду капетан бојног брода у пензији Драган Косановић навео је да је у Србији још није на видику одлука о начину и времену преузимања подморнице - поклона из Црне Горе.

Посебно садржајан, исцрпан и занимљив је био историјски приказ који је о југословенском подморничарству дао Сениша Луковић, новинар Вијести, који слови за новинара-истраживача и историографа са најбогатијом грађом о југословенском подморничарству.

Са историјског приказа прешло се на промоцију „Сломљеног перископа“, књиге Томислава Драшковића, једног од најстаријих живих подморничара, првог испитног команданта П-821 „Херој“. О књизи су говорили професор Весна Недев, капетан бојног брода Јордан Јовановић, командант подморничке јединице за време агресије на СРЈ 1999. године, новинар Сениша Луковић и аутор.

Аутор је, између осталог, рекао да књигом и коментарима о њој остаје уздигнуте главе, није се ни покушао ни предао. „Ако нема подморница - има нас подморничара! Ронићемо по нашим успоменама, дружећи се на оваквим и сличним сусретима! А када не буде ни нас подморничара - биће и остаће књиге о нама!“

Други дан подморничке манифестације у Тивту настављен је полагањем венца на споменик народним херојима Југославије Милану Спасићу и Сергеју Машери, затим обиласком (само споља) подморнице 821 „Херој“.

У вечерњем термину ове јубиларне манифестације у централном холу „Збирке поморског насљеђа“ отворена је изложба посвећена овом значајном јубилеју. Отварању изложбе, присуствовали су и начелник Генералштаба Војске Црне Горе адмирал Драган Самарџић и командант морнарице кбб Дарко Вуковић, као и представници општине Тиват.

То вече подморничари Београда су искористили да о „својој“ подморници поразговарају и са адмиралом Самарџићем који је навео да се ускоро очекује сусрет министара одбране Србије и Црне Горе, па ће том приликом бити разматрано и питање подморнице.

Милисав Мијовић, капетан бојног брода у пензији

Сарадња са припадницима ВС високо је оцењена

Прокупље

СВИ ЗАДАЦИ ИЗВРШЕНИ

На трећој редовној Скупштини УВП општинске организације Прокупље, која је одржана 12. марта 2013. године, анализиран је рад организације у прошлој години и усвојени тежишни задаци за ову годину.

Међу гостима су били представник Војске Србије капетан Срећко Виденовић, председника ОО ОРВС Сандет Петкоски, и члан ОО СУБНОР-а Живорад Динкић. После усвајања дневног реда, Скупштином је председавао Живко Јајић.

Вид Шарац је поднео извештај о раду и истакао да су сви планирани задаци реализовани, а Мирослав Марић поднео је извештај о раду Надзорног одбора. После расправе оба извештаја су једногласно усвојена.

Сарадња са командом јединице и гарнизона је добра, као и са срдним удружењима. Ове године Удружење, које броји 278 чланова, (учлањеност 91 одсто) обележиће двадесетогодишњицу постојања и рада.

Посебна пажња посвећује се здравственој заштити корисника војне пензије. Достављене су нове здравствене књижице, али још увек 29 КВП није добило ту исправу. Истакнуте су потешкоћа у раду Гарнизонске амбуланте у Прокупљу, јер понекад ради само један лекар, који је и командир одељења за здравство, па је често одсутан. Потешкоће има и у Куршумлији око предаје налога за трошкове путовања до Војне болнице Ниш и до ВМА, јер траже да се налази предају Команди гарнизона Прокупље (која оверава здравствене књижице). Куршумлија је гарнизонско место које има и Гарнизонску амбуланту.

Чланови су редовно информисани, зашта добро дођу информације из Главног одбора УВПС и текстови из „Војног ветерана“. Уз Војни ветеран о раду војних пензионера у писале су Топличке новине као и сајт Топличке вести.

Вид Шарац

Удружења летача и падобранаца

БОГАТ ПРОГРАМ

Свечаном приредбом У Дому ваздухопловства у Земуну, 24. априла, обележена је двадесет прва годишњица постојања Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије. У присуству великог броја званица, чланова Удружења и њихових гостију, свечаност је отворио председник Удружења мр Златомир Грујић, пуковник авијације у пензији.

Грујић је указао на најважније догађаје из више од две деценије дуге историје Удружења. Након тога, присутни су имали задовољство да уживају у заиста прелепом уметничком програму.

Уз хор пензионерског културно-уметничког друштва - Камерног ансамбла "Биљур", представила су се и деца из Гимназије при Амбасади Руске Федерације у Београду. Пре њиховог наступа, присутнима се обратио директор Гимназије Леонид Иванович Сметанкин, који је изразио задовољство што има прилику да се дружи са српским пилотима, међу којима је било присутно и неколико њих, који су се винули ка небу управо у тој великој земљи.

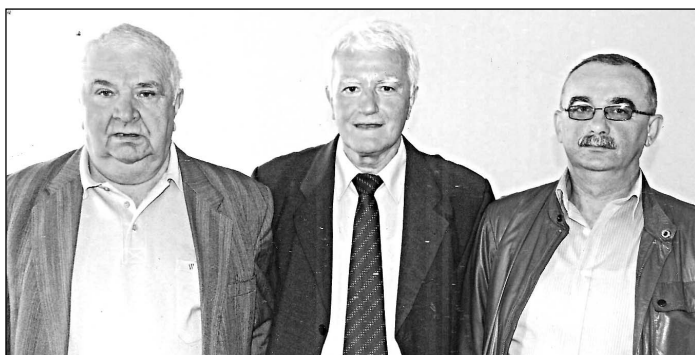

Под будним оком госпође Гичигине, помоћнице директора Гимназије, деца су извела веома богат и садржајан програм. Било је ту и балетских нумера и хорских песама и корачница. Присутни су нарочито били одушевљени изведбом чувене Фогелсон-Соловјеве нумере "Песма летача", која је награђена

бурним аплаузима и понеком сузом наших „руских“ ђака.

Након предивног програма, дружење је настављено у феоајеу Дома ваздухопловства, где је за све присутне приређен пилотски коктељ.

Милан Ракић, секретар УПВЛП

Шабац

ЗБЛИЖИЛИ ИХ СУСРЕТИ

Навике бивших војних старешина, сада војних пензионера, да се међусобно друже и испомажу у сваком послу, остале су до данашњих дана, као изузетна врлина.

Дружења се највише испољава у дружинама војних пензионера. Једна од сврха постојања Удружења војних пензионера је управо дружење и међусобно упознавање, нарочито оних који се раније нису знали.

Присно пријатељство и дружење показало се по ко зна који пут на годишњој скупштини УВП Лозница, одржаној почетком априла. И овога пута сусрели су стари пријатељи из УВП Шапца, Лознице и Сремске Митровице. На сваком скупу које је до сада организовало неко од ових удружења обавезно су присуствовали представници она друга два удружења.

Председници УВП Шапца Ђорђе Момшиловић, Лознице Милош Дејановић и Сремске Митровице Сретен Раденковић и на скупштини искористили су прилику да се међусобно информшу и договоре о неким даљим садржајима рада.

Милош Дејановић, председник УВП Лозница, у мало дужем али садржајном и исцрпном извештају упознао је присутне о годишњим активностима свог удружења. У уводном делу свог извештаја Дејановић је истакао пријатељску сарадњу са војним пензионерима Шапца и Сремске Митровице, што је поздрављено дуготрајним аплаузом.

Стеван Стојановић

Звездарско дружење

ПРЕМАШЕНА ОЧЕКИВАЊА

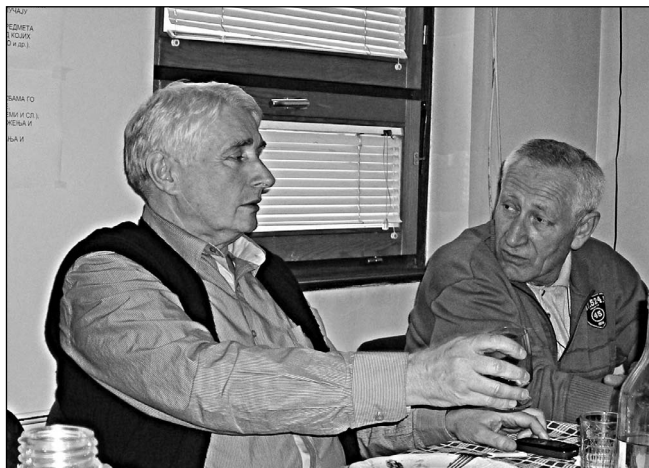
На иницијативу више чланова Општински одбор Звездара, у складу са годишњим планом рада за 2013. годину, недавно је организовано дружење у просторијама УВП. Интересовање је премашило сва очекивања, па је сачињена и листа „резервиста“, јер су просторије ограниченог капацитета. Онима који су остали на листи „резервиста“ организатори дружења обећали су да ће следећег пута бити на челу листе.

Дружење је протекло у веома пријатној атмосфери, чему је допринело и присуство дама. Сервиран је и купус на звездарски начин, који је припремио главни „позадицац“ Бранислав Ковачевић.

Гост УВП Звездара, Зоран Вучковић, председник ИО ГО, одазвао се позиву и том приликом информисао присутне о статутним, стамбеним и другим питањима. У неформалном разговору веома је радо одговарао на питања присутних.

При крају дружења помало се и запевало. Више присутних, на крају дружења, поставило је питање када ће бити заказано ново окупљање?

М. Матошевић

Сомбор

ПЕНЗИОНЕРИМА ЗАХВАЛНИЦА

У организацији Првог центра за обуку Војске Србије, у касарни „Аеродром“ организован је Отворени дан. Домаћин је био Командант потпуковник Лазар Остојић.

Гости су имали прилику да виде изложену технику, којом ова јединица располаже. Међу посетиоцима били су и војни пензионери, са породицама и унуцима.

У касарни Аеродром обележен је Дан војске Србије. На свечаности је командант потпуковник Лазар Остојић уручио је захвалницу Председнику ГО УВПС Сомбор, Сави Дринићу. Том приликом Остојић је изразио захвалност на свему што је учињено на развијању добрих односа са Првим центром за обуку и изразио жељу да добри односи и сарадња буду још успешнији.

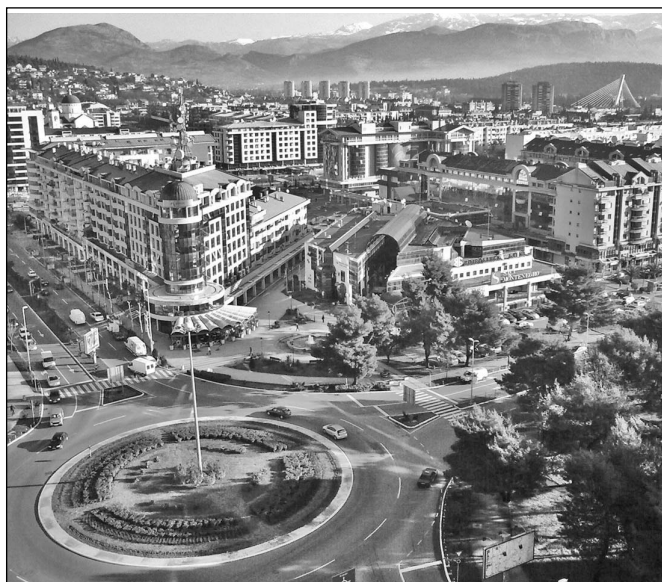
Набавка сувомеснатих производа по повољним ценама

ОДРЕДИТЕ ПАКЕТ

Месна индустрија „Јухор“ из Јагодине, излазећи у сусрет захтевима дела војнопензионерске популације, вољна је да по повољним ценама и отплатом на рате за чланове УВПС обезбеди пакете сувомеснатих производа или да на други на-

чин обетбеди снабдевање сувомеснатим производима.

С тим у вези потребно је да се општинске и градске организације УВПС и појединци изјасне о саставу пакета по сувомеснатим производима и њиховим количинама, односно да предложе и другачији начин снабдевања. На основу анкете, сачинићемо три до четири типска пакета, који ће моћи да се наруче и да буду испоручени. Крајњи рок за предлоге је 15. мај.

Подгорица

Активности УВП Црне Горе

ПОМОЋ НАЈУГРОЖЕНИЈИМА

Главни одбор УВП Црне Горе, у склопу хуманитарних активности, наставио је са посетама болесним, старим и изнемоглим војним пензионерима и са доделом једнократне новчане помоћи најугроженијим пензионерима.

Комисија за доделу новчане помоћи разматрала је пристигле предлоге општинских одбора и доделила 17 једнократних новчаних помоћи у износу од 100 до 200 евра.

Овога пута помоћ је додељена породицама које су имале смртни случај, али и онима који воде бригу о тешко оболелом члану породице.

Пензионери којима је учињена посета захвалили су на бризи својих другова и кажу да им је од највеће помоћи била лепа реч. Посете су учињене у време када су искрена дружења и помоћи све ређа. Када у посету дође саборац и друг, забораве се бољке и проблеме, тада навру сећања на младалачка времена...

Новац за доделу помоћи исплаћен је из средстава чланарине. Позивамо војне старешине које су крајем прошле године отишле у пензију да посете канцеларију Удружења, учлане се и да дају лични допринос хуманитарној акцији.

Посете се настављају, а наредна подела новчане помоћи заказана је за крај јуна.

Радивоје Здравковић

Горњи Милановац

СВЕЧАНИ СТРОЈ

У касарни „Војвода Радомир Путник“ у Горњем Милановцу свечано је обележен 23. април - Дан Војске Србије. Поводом празника на свечаности је говорио командант тамошње јединице потпуковник Недељко Планојевић.

Војска Србије тај датум обележава као свој дан у спомен на 1815. годину, када је у Такову, на Цвети, на скупу виђенијих старешина, донета одлука о почетку Другог Српског устанка за ослобођење Србије од турске власти и ударен темељ за стварање Српске државе у њене војске.

Свечаности су присуствовали и војни пензионери из Општинског одбора Горњи Милановац председник Радисав Васовић и Новица Орестијевић, а из Градског одбора Чачка Божидар Симоновић и Ило Михајловски.

Том приликом додељене су награде, похвале и захвалнице припадницима Војске из гарнизона Горњи Милановац и сарадницима.

И. М.

Обновљиви извори енергије могли би да елиминишу притиске на социјалне фондове

ВАНРЕДНИ ПРИХОДИ ИЗ СУНЦА

Потребна енергија могла би да се произведе употребом ветра, Сунца, биомасе, воде, природног гаса, отпада, термалних вода. Окретањем тим изворима многа би добили и држава и народ.

Пише:
проф.
др Божидар
Михајловић

Сунчани колектори могу да реше „глад“ за енергијом и социјалне проблеме

У Србији је, према статистичким подацима, око 700.000 људи директно изложено ђудима приватизације, остали су без посла, тако да немају услове за egzистенцију породице и своју. Принуђени су да се обраћају социјалним фондовима за помоћ, који су све мањи и несигурнији. У новинама се често може прочитати да је у неком месту отворена народна кухиња, што је раније у Србији било незамисливо.

Ма колико била горка прича о онима што су остали без посла, иако су они у поодмаком животном добу, могуће је да преброде тешкоће, а да не опседају институције за социјална питања.

Познато је да Србија има такав географски положај, да може користити енергију свих облика која је бесплатна. Сунчева енергије, енергије ветра, енергије биомасе, енергије вода, природни гас, енергије енергана на отпад, енергије термалних вода, треба окренути правцима који држави и народу доноси благостање. У Србији сваког секунда у реке и потоке истекне око 80.000 литара воде у неповрат. Догађа нам се да годишње више умре 30.000 људи него што се роди. Од карцинома годишње оболи око 33.000 људи. То је нарочито изражено у последње три-четири године, као последица бомбардовања осиромашеним уранијумом.

Наше становништво, у значајној мери, оптерећује здравствене фондове, јер је болест поодмакла и захтева високе трошкове лечења. Ти људи, током лечења нису способни за рад, а ако се болест појавила после губитка посла, онда је то проблем и за породицу.

Истраживања упућују да у Србији постоје услови за развој производње електричне енергије из обновљивих извора, попут

соларне и ветроенергија. Та два извора енергије нам могу решити проблем до 2015. а најдаље до 2018. године.

Енергија са крова куће

Кренимо од Сунца. Србија располаже годишње са 267 осунчаних дана, односно 1.000 осунчаних сати на квадратни метар земљине површине. То је за 30 одсто више у односу на западну Европу. Сунчева енергија се у нашој земљи користи веома мало, махом за загревање воде у хотелима или бањским лечилиштима. У нашој земљи у око 400.000 кућа живе једна или две особе. На тим кућама се могу инсталисати соларни колектори површине који би произвели електричну енергију за потребе домаћинства и електромере.

У свету је позната технологија преноса електричне енергије из соларних колектора, тако да једносмерна струја директно иде преко каблова од осиромашеног силицијума до натријумсумпорних батерија, ту се инвертује у двосмерну и једним делом одлази за мање потребе домаћинства, а преко другог струјомера, у електромеру. У зависности од јачине соларног колектора и испоручене струје у електромеру Србије, зависиће и месечни приход домаћинства.

Рачуница указује да та један ват инсталисане снаге треба инвестирати један

евро. За соларни колектор, односно панел од 25 киловата треба обезбедити 25.000 евра. Тај колектор може годишње да произведе 68.750 киловатчасова електричне енергије, или 5.729 kWh месечно. Домаћинство обично потроши око 5.000 kWh годишње, и то ако користи млин или неку другу машину на струју. Дакле, 63.750 kWh испоручивали би се електромеру Србије, по цени од 0,23 евроцента по kWh, колико је држава одредила за цену за тај вид енергије. Приход би на годишњем нивоу износио 14.662,50 евра. Уколико би држава омогућила кредитну линију од 25.000 евра, уз каматну годишњу пропорционалну стопу од 3 одсто и грејс период од шест месеци, годишња отплата тог кредита износила би 5.150 евра. Разлика од 9.512,50 евра побољшала би стандард људи и ниједна од тих породица се неће појавити на шалтеру за социјалну помоћ.

Илустрације ради, Немачка својим становницима за испоручени kWh електричне енергије плаћа 0,40 евроценти. Ако би се у Србији, код Враћа на пример, изградио соларни парк од 1.700 мегавата, он би могао да произведе струју од 4,675 милијарди kWh. У садашњем тренутку Србије недостаје 1,8 милијарди kWh годишње.

Упрегнути ветрове у Војводини

Када су у питању ветрогенератори, ту су најатрактивнији они који имају инсталисану снагу од шест киловата. Они коштају 6.000 евра, а могу да произведу 16.500 kWh годишње. Струју производе преко полиестерских влакана, тако да је њихова укупна тежина око осам килограма. Могу се инсталирати на мостовима, зградама и кућама, односно најекономичнији су на викендицама. Једносмерну струју испоручују у натријум сумпорне батерије, а одатле се инвертује у двосмерну, иде у експлоатацију а вишак - у електромеру Србије. За њихов рад потребно је да ветар има брзину од 5 м у секунди на 50 м изнад земље. У Србији се, захваљујући ружи ветрова, може добити око 500 мегавата електричне енергије, а то је око 1,375 милијарди kWh годишње. Карактеристично је да се напр. на подручју Бела Црква - Вршац може добити 100 мегавата струје, а на подручју Инђије само 40 мегавата. Ветрогенератори снаге два мегавата по стубу, могу се поставити на свим планинским врховима у нашој земљи и то поред конвенционалних далеководи, тако да преносни систем до електромере већ имамо.

Војвођанска равница је најпогоднија за системе ветропаркова. Србија признаје цену испоручене енергије из ветропаркова од 9,5 евроценти по kWh. Мале ветрогенераторе је најпрактичније постављати на викендицама, зградама и кућама. Рачунице остају исте као код соларних колектора. У близини Беле Цркве већ је откупљено земљиште за изградњу ветропарка од 100 мегавата. У истраживањима смо дошли до података да је раније „Север“ Суботица производио асинхроне моторе за ветрогенераторе, Холандија пераја, а Данска је све то склапала и заједно су продавали Немачкој и САД. Тада је „Север“ имао 6.000 радника, а сада 600. Без обзира на све то, имамо, дакле, искуства за производњу асинхроних мотора у случају ревитализације производних постројења.

Српски „извођачи радова“ за
отцепљење Косова и Метохије

ОД АГРЕСИЈЕ ДО СЕЦЕСИЈЕ

Шта се све после агресије НАТО-а на Србију (СРЈ) чинило и
шта се данас чини – да насилна сецесија једне српске
покрајине што пре добије некакво правно рухо; и да се
један насилни чин и све његове последице
накнадно легализују

Знамо да је прва последица агресије НАТО-а 1999. била – *фактичко* запоседање јужне српске покрајине од стране *трупа* НАТО-а (у оквиру међународног протектората под окриљем УН). Упркос томе, *правно* гледано ова покрајина остала је под суверенитетом Србије (то је изричит став у Резолуцији 1244 Савета безбедности УН).

Америка је још пре ове агресије, већ донела одлуку о „*коначном статусу*“ Косова као – *независне државе*. А пошто се, после агресије, од Слобода-на Милошевића није могло очекивати да то прихвати, он је морао бити свргнут „*другим средствима*“: изведена је тзв. „српска октобарска револуција“ 2000. и уведена је „*демократија пуча*“ (како је то недавно назвао генерал Смиљанић). Успостављене су тзв. „*нове демократске власти*“, које су спремно преузеле сугестију наших западних „*пријатеља*“ да је у Косово „*демократско питање*“ (као и свргавање Милошевића)!

Тада је, наиме, – у сарадњи с „*новим демократским властима*“ у Србији! – започео *процес накнадног „утеривања“ легалности* у једну не-легалну, насилно успостављену „*нову политичку реалност*“ на Косову.

Улога српских „*демократских власти*“ у том процесу детаљно је описана у књизи „Од агресије до сецесије“ (односно према спровођењу Резолуције 1244, покушај Зорана Ђинђића почетком 2003. „*заједничка државна и национална политика*“ о Косову (2004) и тзв. „*преговори*“ уз америчко посредовање Мартија Ахтисарија (2006-2007), једнострано проглашење „*независности Косова*“ и нова платформа вођства Србије (Бориса Тадића) – „*и Косово и Европа*“, као, наводно, „*два одвојена, паралелна процеса*“, и „*Европска унија нема алтернативу*“!).

У мрежи тајних веза

У њој, међутим, није довољно наглашено да се у току 2006. и 2007. године, паралелно с „*преговорима*“ о Косову у којима је српска страна насту-

Пише:

др Станислав
СТОЈАНОВИЋ,
амбасадор у пензији

пала јединствено, на платформи „*заједничке државне и националне политике*“ одбране интегритета Србије, одвијао и процес *тајног* усаглашавања *координираног наступа* америчких званичника са *српским политичким делатницима*, који су били спремни на сарадњу у „*управљању завршним процесом*“ *успостављања косовске независности*.

Тајне депеше америчких амбасада (из Београда и других престоница), које је недавно објавио Викиликс, садрже *шокантна сведочанства* о томе како је, почев од маја 2006, успостављана специфична *интерна, сепаратна кооперативност Бориса Тадића с америчким званичницима* – по принципу: „*независно Косово*“ за *опстанак на власти*! И како је он, у њиховим очима, већ у августу 2006. постао „*најбољи саговорник кога имамо за управљање последњом фазом косовског процеса*“! (Депеша Амбасада Мајкла Полта, 06 BELGRADE 1294, од 16. августа 2006).

Требало би више времена и просто-ра да би се цитирало шта је све, у таквом својству, српски председник говорио америчким званичницима. Зато ћу навести само шта је о томе, крајем *септембра 2007. године*, америчка Амбасада у Београду јавила Вашингтону: „*Док, јавно, владини званични-*

ци понављају да ће учинити све, осим слања војске, да би задржали Косово, они тихо сугеришу да ће Србија прихватити неизбежну независност Косова. У тајности, Тадић, министар одбране Драган Шутановац и остали из унутрашњег демократског круга рекли су да би желели да међународна заједница само буде тиха – снажно сугеришу да би вође Срба могле боље да руководе напретком Србије ка прихватању независности Косова ако бисмо у јавности били тихи“?! (Депеша 07 BELGRADE 1329 од 28 септембра 2007). Обрати-те пажњу: то је септембар 2007. године!

Због избора одложена сецесија

Дакле, сасвим је јасно да је *у једнострано проглашење независности Косова* (које је уследило) *изведено – уз интерну сагласност и непосредан договор са председником Србије!* Штавише, на његову молбу, једнострано проглашење независности Косова, које се планирало за 10. децембар 2007. године, одложено је за 17. фебруар 2008. – *да би се претходно окончали председнички избори у Србији и осигурао избор Бориса Тадића!*

И, наравно, *реакција државе Србије* на овај акт бруталног угрожавања њеног територијалног интегритета и суверенитета била је *сасвим неумшта*: влада је, с опозицијом, организовала протестни митинг у Београду, а *поново изабрани председник Србије* је управо тога дана одлетео у рутинску посету Букурешту!

Уследило је оно чега се сви сећамо: Костуничино тзв. „*враћање мандата народу*“, превремене парламентарни избори у мају 2008. године и изборна победа Демократске странке (уз сваковерсну подршку Америке и Европске уније) на платформи: „*и Косово и Европа*“ (као, наводно, „*два одвојена, паралелна процеса*“) и „*Европска унија нема алтернативу*“!

Од тог тренутка *процес „утеривања“ легалности* у један огољено не-легални чин (какав је била једнострана сецесија Косова) ушао је у *завршну фазу*, и могао је да се настави убрзано и уз врло активно учешће српске стране.

Случај без преседана

Тако је *измештање одлучивања о статусу Косова из УН* (где ово „*утеривање легалности*“ не би могло да прође) у *Европску унију* (чије су чланице у огромној већини признале „*независно Косово*“) извршено – *уз сагласност и сарадњу руководства Србије!* И то је учињено *по цену јавног понижења сопствене државе и дипломатског скандала без преседана*. Када је Борис Тадић, уочи саме

Православне светиње на Косову и Метохији

расправе у Генералној скупштини УН (9. септембра 2010), наложио да се предлог *резолуције Скупштине Србије*, замени суштински различитим текстом (тзв. „резолуцијом 27+1“), који му је претходног дана у Бриселу уручила баронеса Ештон, а у коме се уопште не помиње сецесија нити *преговори о статусу под окриљем УН*; него се предлажу „технички преговори“, и то уз посредовање Европске уније (за коју је питање статуса, уствари, већ било решено)!

И, не треба да чуди што су тзв. „технички преговори“ који су успели, у ствари, *отворили и утемељили процес убрзаног фактичког признавања нове државе на територији Србије, у замену за „напредовање ка Европској унији“*.

И, не може се спорити: у кратком року, и уз стална пожуривања из Европе, учињени су *први конкретни, али одлучујући кораци* у том правцу. „Технички преговори“ су то и подразумевали: и по свом формату, и по садржају. Два, наводно, „одвојена и паралелна процеса“ („и Косово и ЕУ“), наједном су се *стопили у један и нераздвојив процес*. И то, на један лицемеран и врло понижавајући начин.

Тако је, после свих ових вратоломија и као резултат вишегодишњих „др-

жавничких“ напора председника Србије, **признавање „независног Косова“** постало директан **услов за тзв. „кандидатуру“, а потом и за сваки даљи корак Србије „на европском путу“!**

Пут без повратка

Дотле се стигло са „државничком платформом“ Бориса Тадића, који је у **тајности** водио поражавајућу, и понижавајуће сервилну, вазалну политику о Косову; али се истовремено, уз заглашујућу медијску буку, **јавно а лажно** заклињао да „**никад неће признати независно Косово**“!

И, тако се, *после мајских избора 2012. године* и изборног пораза Бориса Тадића и његове Демократске странке, нова власт нашла у ситуацији, када је **процес фактичког признавања „независног Косова“** толико одмакао да је, у великој мери, **поставио пут без повратка**.

У сваком случају, *повратак на неко и некадашње пређашње стање*, очигледно, није више могућ без озбиљног конфликта са нашим западним „пријатељима“, чијим се захтевима досад тако понизно излазило у сусрет. А такав конфликт би, сигурно, озбиљно штетио нашој земљи и вероватно до-

вео у питање и опстанак нових власти.

Зато је, у настојању да ојача свој легитимитет на међународној сцени (тј. да докаже и потврди своје „европејство“ пред нашим „западним пријатељима“), ново вођство Србије, **хтело не хтело**, уствари **морало да настави** оно што су радили његови претходници. И, да своје амбиције ограничи на „*спасавање онога што се још спасти може*“, како је то рекао премијер Дачић. **И све ће се, зато, свести на битку за неки пристojнији статус Срба на Косову и Метохији, али уз претпоставку да је Косово изван Србије** (и, евентуално, **уз наше неартикулисано вербално одбијање да признамо његову државност**, што би могло имати смисао магловите назнаке да ће у некој далекој будућности она можда моћи да буде ревидирана).

Само референдумом до коначног решења

Чини се да тако треба разумети што је ново вођство Србије признало „парафиране“ бриселске договоре нашег претходног „преговарача“ и приступило њиховом спровођењу. И, што је направило **нови крупан корак на истом путу**: предложило и започело **политички дијалог** с Приштином! Што је, тако, процес „**нормализовања ненормалног**“ (да употребим синтагму проф. Ратка Марковића из његовог прилога у, на почетку, поменутој књижи) настављен на вишем нивоу, с амбицијом да се постигне „**коначно решење**“ за Косово. А било какво „коначно решење“ у данашњој ситуацији подразумеваће, наравно, да Косово остаје изван Србије!

Остаје да се види да ли ће, притом, српско вођство успети да очува своје садашње јединство – у суочавању с „**дипломатијом понижавања**“ коју наши „западни пријатељи“ већ две деценије перманентно примењују према Србији. И, да ли ће умети да инсистира на поштовању **барем елементарног националног и државног достојанства** понижене земље коју представља. И, да ли ће успети да истраје у томе, без обзира на тежину ситуације у којој се земља (захваљујући и својим вођама) тренутно налази.

А, мора се знати да је прва претпоставка да успе – спремност вођства да сопственом народу **јасно и јавно** саопштава (досад лицемерно скривану) **истину**: о томе *шта се данас, после свега, у вези с КиМ може постићи и зашто не може више*. Да **престане с бестидним лагањем**, које је онако упечатљиво обележило мандат претходне владе. И, да за оно што се може **тражи подршку народа** (у чије се име то ради). И **референдум, зашто не!**?

Седамдест осам дана
у одбрани отаџбине

НАТО ПРОМОВИСАО ЗАКОН ЦУНГЛЕ

Оружана агресија на СРЈ започета је и завршена ваздухопловно-космичком операцијом, под шифрованим називом „Савезничка снага“, уз оружана дејства терориста ОВК на Космету и нападима са територије Албаније.

У педесет година постојања одбрамбеног савеза НАТО, агресија на СР Југославију 1999. године је први агресивни рат који је савез водио. Агресија је извршена на суверену земљу, која није угрожавала интересе НАТО, већ је покушавала да разреши свој унутрашњи проблем, изазван оружаном побуном албанских терориста и сепаратиста на Косову и Метохији (КиМ).

Међународна заједница, у покушају разрешења кризе, није имала потребни кредитет. Јавно залагање и декларативно опредељење за мирно решење дерогирани су политичко-калкулантски потези Америке и њених савезника ради остварења њихових интереса и циљева на Балкану. Непринципијелно понашање релевантних чинилаца „међународне заједнице“, али и тадашњег руског државног врха и јасно опредељење САД, да разбије СРЈ и доведе снаге НАТО-а на њену територију, вешто су користили албански сепаратисти на КиМ ради остварења историјског националног циља, стварање националне државе на територији Косова и Метохије.

Пропади су сви покушаји СР Југославије и Србије да се криза на КиМ разреши директним дијалогом, на принципијелној основи, мирним путем. Преговори у Рамбујеу и Паризу били су само фарса. Смишљени су да не успеју. Америка у овим преговорима за циљ није имала политичко решење кризе. Њен циљ је био, довођење трупа НАТО-а, на целу територију, ако Југославија потпише „Споразум“, или ако „Споразум“ не потпише, обезбеђење доброг и за међународну јавност прихватљивог формалног повода за рат против СР Југославије. Данашња стварност без дилеме показује да су организатори Рамбујеа и Париза и тада сматрали да је решење „косовског питања“ у самосталности и државној суверености „Косова“.

Без мандата савета безбедности УН

Оружана агресија је извршена по одлуци НАТО-а, тачније Америке, без мандата Савета безбедности УН. Нобеловац Александар Солжењџин у изјави за Итар-ТАСС: „Одбацивши организацију Уједињених нација, згазивши њену повељу, НАТО је читавом свету и следећем веку наметнуо древни

ПИШЕ: Спасоје Смиљанић,
генерал-пуковник у пензији

закон – закон цунгле: онај који је силан, у свему је у праву. Осуђеног противника треба надмашити у насиљу, макар и стотоструко, ако је технички усавршен. И у таквом свету нам налажу да од сада живимо.“

Агресијом су прекршене све норме међународног права и систем међународних односа успостављен Повељом УН, Хелсиншким документом из 1975. године, Женевском конвенцијом из 1949. године, допунским протоколом из 1977. године и оснивачким актом Северноатланског савеза из 1949. године.

Агресија на СРЈ (и последице које је изазвала), оправдавана је наводном *хуманитарном катастрофом* на Космету. Таква тврдња Запада нема ни аргументе ни практична објашњења. Теоретичари и политичко-државна руководства настоје да измишљеном флоскулом оправдају разарања и злочине које је НАТО у агресији чинио. Лаж, обмана и манипулација, подржани бомбама НАТО-а, владали су у међународним односима. У таквим условима албански сепаратисти и терористи су успели да пласирају „своју истину“. Српски народ је сатанизиран и окривљен за постојеће и непостојеће злочине, а истина о злочинима извршеним над њим је прикривена велом пропагандне моћи и снагом утицаја САД у међународним односима.

Пре отпочињања оружане агресије против СРЈ провођени су интензивни садржаји из арсенала доктрине „сукоба ниског интензитета“: 1) обавештајно-субверзивна агресија, у којој су значајну улогу имале мисије ОЕБС и НАТО, са Вилијамом Вокером на челу; 2) политичка агресија, којом су угрожавани и рушени основни атрибути СРЈ. Разбијан је суверенитет, независност и територијални интегритет СРЈ и Србије; 3) економска агресија, вођена ради слабљења и разбијања економске моћи СРЈ; 4) операција притисака и претњи силом, проведена кроз операцију груписања снага НАТО-а и извођење вежбовних активности у непосредном окружењу СРЈ; 5) психолошко-пропагандна операција, чији је основни циљ био рушење морала снага одбране, застрашивање народа и присиљавање државног руководства да прихвати захтеве из-

нете у Рамбујеу и Паризу; 6) тероризам и терористичка дејства, која су изводили терористи тзв. ОВК на Косову и Метохији.

„Савезничка снага“ из Космоса

Оружана агресија (од 24.03. до 10.06.) започета је и завршена ваздухопловно-космичком операцијом, под шифрованим називом „Савезничка снага“, уз оружана дејства терориста ОВК на Космету и нападима са територије Албаније. Са почетком агресије, са кружне основице за напад (све седне земље уступиле су агресору свој ваздушни простор за летење и дејство из њега), једновременно под удар је стављена цела територија СР Југославије – сви објекти и снаге. Оружану агресију извршило је 16 земаља чланица НАТО, којима су се прикључиле Мађарска, Чешка и Пољска. 23. априла када су постале чланице НАТО. Своје снаге у агресији ангажовало је 13 земаља.

Према начину извођења, операција је представља пример модела „Удар са дистанце“, тј. удар са раздаљине на којој наше снаге, као бранилац, нису могле значајније противдејствовати по снагама које су изводиле операцију, а нису имале ни могућности да узврате удар по аеродромима, пловним објектима и другим местима са којих су снаге НАТО полазиле на извршење ратних задатака.

Највећа заблуда, и једне и друге стране у процени тока, трајања, простора извођења и ангажованих снага, је била то што су мислили да ће рат трајати врло кратко. Плани НАТО, трајање агресије су димензионирали на 2 до 3 дана. Државно - војно руководство СРЈ било је уверења да ће агресија бити димензионирана на неколико селективних и крајње ограничених „опомињућих удара“, након чега би уследила пауза и ултиматум да Југославија испуни постављене захтеве. То је била полазна основа агресору за дефинисање снага и објеката (циљева за дејство), а браниоцу уверење да такав модел агресије може издржати.

Гађали нас осиромашеним ура- нијумом

Међутим, планови и очекивања једних и других нису се остварили. Планиране снаге за почетак агресије од 464 авиона и око 450 крстарећих ракета, за 78 дана нарасле су на око 1.040 авиона и на око 1.000 крстарећих ракета. Број дефинисаних објеката за дејство у првој фази од око 100 увећан је на око 1.000 на крају агресије. Интензитет дејства од 1.146 (164 дневно) полетања борбене авиације у првој седмици рата, увећан је на 2.565 (366 дневно) у десетој седмици рата. У агресији су први пут употребљени нови нападни системи (авиони и крстареће ракете), међу којима и стратегијски бомбардер Б2-А, као и нова оружја, од којих се издвајају: тзв. мека бомба (софт бомб) БЛУ-114Б и бомбе за директне нападе (ЈДАМ) типа ГБУ-31, 32 и 37. Под удар НАТО оружја стављена је цела територија СРЈ, сви њени људски и материјални потенцијали, културни и верски објекти и објекти инфраструктуре. Извршено је око 2.300 напада са око 8.800 ватрених дејстава, при чему је лансирано око 415.000 пројектила различите врсте, са око 22.000 тона убојног терета. Касетним

бомбама дејствовано је на око 1.072 локације, са око 350.000 пројектила, по неким локацијама и више пута. Процена је да је на територију СРЈ испалено око 50.000 граната (око 15 тона) са осиромашеним уранијумом.

Значајну и незаменљиву улогу у дејству по снагама одбране и објектима инфраструктуре СРЈ имала су и космичка средства војне намене. Изнад територије СРЈ једно време, за све време агресије, налазило се од 8 до 12 сателита који су заједно са авијацијом представљали основу извиђачко-нападних борбених активности. Из космоса је непрекидно вршено осматрање ратишта, вођене крстареће ракете и друга убојна средства, обезбеђиване информације и комуникације у систему командовања, вршено снимање стања на ратишту и контрола ефеката дејства. Број ангажованих сателита непобитно показује да је агресија на СРЈ умногоме подржана и зависила од средстава из космоса, али и да ће савремени ратови зависити од подршке из космоса и да ће се водити у ваздушном простору и из ваздушног простора. Биће то ваздушно-космичке операције, чији ће главни објекти дејства бити ваздухопловне снаге, снаге ПВО, економски потенцијали и инфраструктура нападнуте земље.

Мета били цивили

Агресија је СР Југославији нанела огромну материјалну штету и ненадокнадиве људске губитке. Не поштујући ниједну одредбу Женевских конвенција о заштити жртава рата и допунског протокола уз ове конвенције, од првог дана агресије под удар су стављени цивили који нису директно учествовали у борби против агресора, као и цивили објекти који по својој природи и локацији нису били у функцији рата. На цивили и цивилне објекте извршено је 1.390 ватрених дејстава, што без дилеме показује да су

цивили и цивилни објекти били објекти дејства (напада), а не „колатерална штета“ како су званичници НАТО-а говорили. На ово указује и чињеница да су бомбе НАТО-а и ракете убиле око 500, а повредиле више од 900 цивила. Колико су цивили били изложени дејству бомби НАТО-а показује и чињеница да их је погинуло знатно више него припадника одбране.

Са око 1.862 ватрена дејства под удар НАТО бомби стављено је 1.026 објеката инфраструктуре, културе, привреде, здравства, образовања и верских објеката, од чега је 119 уништено, а 907 оштећено. У тим разарајућим дејствима НАТО бомбе и ракете су уништиле: 7 индустријских и 5 привредних објеката; 11 објеката енергетских постројења; 87 објеката инфраструктуре; 38 мостова; 28 радио и ТВ релетитора и предајника. Онеспособљено је 470 км путева и 595 км пруга. Разарањем привредних потенцијала земље, без посла је остало око 500.000 радника, а за више од 2 милиона становника угрожена је egzистенција.

Од бомби НАТО-а погинуо је 271 припадник одбране (249, односно 92 одсто били су припадници Војске и укупно 22, односно осам одсто били су припадници МУП-а Србије). Укупно погинулих и несталих припадника Војске СРЈ и МУП Србије у време ескалације кризе и агресије (1. јануар 1998. до 10. јун 1999. године) је 1.002: Војске 657 (65,60 одсто) и МУП 345 (34,40).

Поред људских губитака, огромни су губици у покретној и непокретној имовини. Исказано у доларској вредности, губици Војске износе 7.707.203.812,00 УСД.

По снагама и објектима Ратног ваздухопловства и противваздушне одбране регистровано је 512 напада на 171 локацији. У 512 напада, извршено је 2.266 ватрених дејстава, што је 25,8 одсто извршених ватрених дејстава на територији Савезне Републике Југославије. Процена је, да је агресор на објекте и снаге РВ и ПВО употребио убојна средства масе од око 4.000 тона, што је 18,2 одсто масе укупно употребљених средстава. На снаге и објекте РВ и ПВО лансирано је око 21.410 (5,15 одсто) пројектила различите врсте, масе и убојне моћи. Од тзв. великих пројектила, агресор је на снаге и објекте РВ и ПВО лансирао око 4.285 (28,56 одсто укупно лансираних), од којих су 200 крстареће ракете.

Покушај да се уништи РВ и ПВО

У стратегијској групацији РВ и ПВО, највећи број напада 219 (42,77 одсто) и ватрених дејстава 1.356 (59,84 одсто) извршено

У НАТО агресији изведено је скоро 27.000 авио-полетања од којих је преко 8.200 било са ватреним дејствима. Са авиона, бродова и подморница испалено је више од 1.000 крстарећих пројектила и више од 2.300 удара по 995 објеката у СРЈ.

је по аеродромима, тј. снагама и објектима на аеродромима РВ и ПВО. Агресор је извршио 50 напада са око 270 ватрених дејстава по напуштеним и лажним положајима РВ и ПВО, што је око 12 одсто укупно извршених ватрених дејстава. Сто двадесет напада са око 232 ватрена дејства извршио је по снагама и објектима артиљеријско-ракетних јединица ПВО. На снаге АРЈ ПВО агресор је лансирао око 250 противрадарских самовођених ракета „харм“ и „аларм“. Командна места оперативног нивоа, са стационарним центрима везе који су обезбеђивали њихов рад и командовање јединицама, нападнута су 33 пута (командно место Команде РВ и ПВО и Команде Корпуса ПВО по 13 пута). Командна места тактичких јединица (пук, бригада, ваздухопловна база) нападнута су 16 пута. Јединице ваздушног осматрања и јављања нападнуте су 50 пута, са око 98 ватрених дејстава. Остали објекти РВ и ПВО (издвојена складишта, магацини, склоништа, касарне и др.) нападнути су 40 пута са око 270 ватрених дејстава.

На аеродроме РВ и ПВО лансирано је око 15.023 пројектила различите врсте, од којих су око 11.550 касетне бомбе-потпројектили и 3.473 условно названи великих пројектила (авио-бомбе, ракете и крстареће ракете). Највећи број напада (47) са највећом масом убојног терета (600 тона) и бројем пројектила (3.346) извршен по снагама и објектима на аеродрому Приштина, а да је највећи број ватрених дејстава (380), са највећим оштећењима на оперативним површинама аеродрома (115), са укупном површином оштећења (21.713 m²) извршено по објектима и снагама на аеродрому Батајница.

Аутор је од 20. 1.1999. до 6. 8.2001. био командант РВ и ПВО

КАКО ДО КЊИГЕ

Студија генерал—пуковника Спасоја Смиљанића „Агресија НАТО, Ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана у одбрани отаџбине“, према оценама многих стручњака, представља најсвеобухватније и најпродубљеније штиво о ратним догађањима на простору СРЈ 1999. године, са обиљем прецизних података и анализа.

Књига се може набавити поузећем на телефону: 063/8623-836.

Из говора председника Србије у Генералној скупштини УН
10. априла 2013. у Њујорку

ХАШКИ ТРИБУНАЛ СПРЕЧИО ПОМИРЕЊЕ

Ми не осећамо потребу да се правдамо зато што имамо историју, што смо током историје били на страни истине, на страни савезника, бранећи домовину. Ми немамо чега да се стидимо, већ имамо на шта да будемо поносни, рекао је између осталог Томислав Николић

Да ли је правда, оличена законима, цивилизацијским тековинама и једнакошћу, ишчезла са Земље? Да ли они у чијим је рукама сва моћ и сила земаљска поступају праведно? Или мисле да не морају – пошто Бог силе, коме се клањају, за слабе и сиромашне није предвидео правду већ „право јачег“.

Да ли је правда, како би рекла Симон Веј, бегунац из табора победника, јер победник није онај који је бољи и праведнији, хуманији и толерантнији, већ онај који је једноставно јачи?

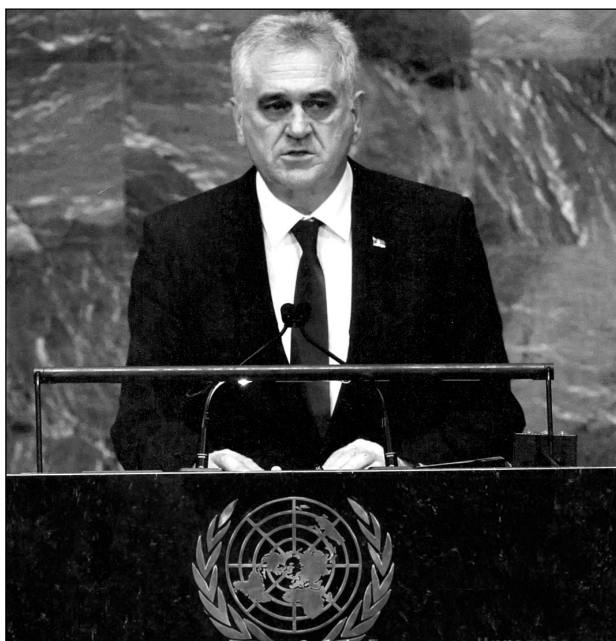
Да ли је Хашки трибунал допринео миру на Балкану и колико су далекосежне одлуке овог суда у контексту мисије помирења и промоције права и правде у свету. Да ли смо једнаки пред овим судом као што смо једнаки пред Богом?

Пре двадесет година Савет безбедности Уједињених нација установио је, Резолуцијом 827 (1993), Међународни трибунал за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права на територији бивше Југославије након 1991.

Неопходност формирања овог тела доказивана је политичким ставом, да формирање таквог Трибунала „доприноси помирењу и повратку и очувању мира“ у „посебним околностима“ бивше Југославије. У жељи да ти циљеви буду остварени, верујући да је смисао оснивања правда и помирење, немајући шта да крије, Србија је међу првима подржала оснивање Трибунала и до данашњег дана са њим сарађује.

Суд фаворизовао тужиоца

Србија данас осећа да је неоправдано дала легитимитет том суду у нади да ће применом истих мерила правда бити задовољена за све жртве сукоба. На жалост, осећање незадовољења правде присутно је код српског народа. Пресуде суда су утицале на поновно отварање рана незадовољене правде још из II светског рата, када је само у Хрватском Аушвицу – зло-

Томислав Николић: „Наша је дужност да на тас истине непрекидно додајемо чињенице и доказе

гласном логору Јасеновац, убијено 700 хиљада Срба и много мање Јевреја, Рома и других, од чега 50 хиљада деце, чиме је створен јаз неповерења који ће оптеретити будуће генерације.

У званичном називу Трибунала садржана је и реч prosecution – „прогон“, одн. (кривично) „гоњење“, што апсолутно одудара од европске правне традиције. Наиме, суд не може бити инструмент прогона (то је тужилаштво), већ, напротив, независни орган који непристрасно, без икакве дискриминације, вага аргументе како тужилачке стране, тако и одбране окривљеног, као друге (равноправне) стране. Хашки процеси су од самог почетка до сада показали да такве равноправности нема, јер је тужилачка страна, у свим поступцима и у сваком смислу, била фаворизирана на штету (одбране) окривљеног.

Тужилац има различите предности над окривљеним. Нпр: искључиви приступ медијима у којима објашњава своје ставове и коментарише суђење из свог угла; тужилац има много бројнији тим и неупоредиво већа техничка и финансијска средства, а све то тако користи да окривљени

објективно није у могућности да одговори на адекватан начин; па тако тужилаштво доставља окривљеном поднеске на страном језику без адекватног превода; а окривљеном се одузима могућност да се сам брани, већ му се намеће бранилац противно његовој вољи.

Ако тужилачка страна поднесе оптужницу и пратеће материјале који се мере стотинама хиљада, па и милионима страница, тако да је просечном човеку потребно неколико година само да прочита такве материјале, а суђење се ограничава кратким роковима, онда је сваком разумном човеку јасно да се ту ради о злоупотреби процесних права тужилачке стране, која има за последицу ометање права на одбрану окривљеног, одн. материјално ускраћивање права на одбрану.

Заштита великих сила од кривице

Трошкови одбране пред Трибуналом су изузетно високи и ни један окривљени није у стању да сам, сопственим средствима покрије те трошкове. Зато Трибунал плаћа браниоце и то са списка који сам саставља.

Другим речима, браниоци окривљених у хашким процесима су под финансијском контролом Трибунала, па се (објективно) поставља питање њихове независности и непристрасности. Ово тим пре што је било случајева да се неки браниоци накнадно бришу са тог списка...

Трибунал се од тренутка формирања финансирао из буџета заинтересованих држава, одн. његово функционисање, па и сам опстанак директно је зависио од интереса „заинтересованих држава“!

Акт о оснивању Трибунала ограничава његову надлежност и у погледу времена: само за догађаје после 31. децембра 1991. године. Разлог за то је искључиво политичке природе, јер се на тај начин искључује питање злочина против мира. Злочин против мира, логично, претходи свим другим злочинима који се могу учинити у ратном сукобу, па је зато и тежи и опаснији, Међутим, у злочин против мира према бившој СФР Југославији несумњиво

во су уплетене и велике силе, па би суђење које би обухватило и злочин против мира разоткрило несумњиво учешће сила које су и највише заслужне за формирање Трибунала.

Једно од цивилизацијских правила је да се у сваком случају мора обезбедити несумњива и безусловна непристрасност сваког судије понаособ. Питамо се каква је то непристрасност када се, управо у тој средини где треба да се суди, систематски ствара атмосфера линча у односу на све што је српско.

Моћна средства информисања на Западу створила су слику о априорној кривици Срба. То произилази из сваке ТВ емисије, чланка, иступања јавних личности. То се види и из броја осумњичених за ратне злочине, а то се види и из броја ухапшених и, у ствари, киднапованих осумњичених лица.

Отмице сведока

Америчка правила процедуре строго предвиђају да: с једне стране незаконито хапшење аутоматски значи ослобођење осумњиченог; с друге стране, докази који се прибаве на противправан, незаконит начин такође се не узимају у обзир, чак и када са извесношћу доказују кривицу окривљеног.

Еклатантни примери незаконитог хапшења, одн. отмица и прибављања доказа на незаконит начин су правило када је реч о Србима.

Трибунал је чак увео и потпуно нову установу процесног кривичног права, такозвано превентивно хапшење. Наиме сведок је могао да буде приведен, без икаквог претходног позива, што је практично киднаповање, а не привођење. Многи су лишени слободе без судског налога, државни у притвору, излагани тортури и психичким притисцима кроз саслушавања која су трајала и по двадесет часова дневно.

Нехуман третман је настављан и за време суђења, претреси и извођење доказа одржавани су бескрајно дуго и на њих довођени притвореници озбиљно нарушеног здравља, што је у свим случајевима резултирало смањеним процесним капацитетом за одбрану, а у неколико случајева имало смртни исход оптуженог лица.

У више случајева прибављени су докази без претходне сагласности суда или другог органа и то је суд окарактерисао само као ситан прекршај. За Србе не важе правила цивилизованог света и суд не одбацује доказе који су незаконито прибављени, али. Суд сматра да би се дељење правде нашло пред опасном препреком када због неке мање повреде правила поступка, чија примена није обавезна за судско веће, као доказ не би могао да се прихвати материјал који поседује релевантност и доказну вредност. Тиме је дао подстицај за незаконито прибављање доказа, чиме ће они који томе прибегавају бити подстакнути да поступају противправно.

Сигурно највећа антиномија у погледу извођења доказа тиче се сведока. Сви докази против Срба заснивају се на сведоцима. Када се испитује сведок основно је питање да ли је у сукобу са окривљеним –

Чудан пут истине

НЕПРАВЕДНЕ ПРЕСУДЕ

Хашки поступци су без правде и праведности, а без њих нема достојног разлога постојања човека. Не може се бити праведан према неким, а према другима не. У једнаким случајевима мора се једнако поступати, у противном не само да ће праведност бити одсутна, већ ће неправда заузети сав упражњени простор.

Како објаснити да скоро нико, осим у једном случају у Босни и у једном случају на Косову, није био правноснажно осуђен за злочине над Србима. Показује се да је Дејвид Харланд био у праву када је у децембру 2012. у „Њујорк тајмсу“ написао цитирам: „Није у реду да само Срби снесо одговорност за злочине у ратовима у Југославији. Пресуде које се изричу само Србима немају смисла ни у погледу правде, ни у погледу реалности, ни политике. Много је лоше бити српска жртва неког злочина на подручју бивше Југославије. Током протеклих ратова на Балкану, Срба је расељено – етнички очишћено више него иједне друге заједнице. Највише Срба је остало етнички расељено дан данас. Готово нико за то није одговарао, а како стоје ствари нико и неће“.

То ни на који начин неће допринети да до истине дође и да буде успостављено истинско помирење на просторима бивше СФРЈ. Код Хрвата и Бошњака овакве пресуде Хашког трибунала подстичу егзалтираност и тријумфализам, који прети да се некада у будућности понови, док код Срба оне изазивају фрустрираност и депресивност.

у овом случају није реч о обичном сукобу, већ о ратном сукобу, тако да је путем сведока могућно доказивање било чега. Једно од основних правила је и могућност сучења окривљеног и сведока – пред Трибуналом је и то немогуће, јер окривљени нити зна ко је сведок нити га може видети иза паравана!

Правила мењана двадесет пута

Само да поменем да је Интер-америчка комисија, у свом извештају о стању људских права у Колумбији, будући да је постојала могућност заснивања пресуде на изјавама тајних сведока била „узмирене чињеницом да је тај систем још увек део закона Колумбије“, и поздравила одлуку Уставног суда Колумбије, којом је декрет који је то допустио проглашен неуставним...

Унакрсно испитивање је у случају тајног сведока суштински немогуће, а о побијању у тврдње да је сведок био у могућности да сазна и спозна чињенично стање да и не говоримо.

Једно од основних начела кривичног поступка (и права уопште) је начело правне сигурности. Правила поступка Трибунала мења чак и у току самог поступка (до сада су мењана преко двадесет пута!), а то је и буквално забележено у историји правне цивилизације.

До формирања Трибунала ни један правник није могао да сања да се казне могу одређивати на основу „подзаконских“ аката, одн. једностранних одлука које немају никакво правно утемељење, и то ретроактивно!

Трибунал одмерава казне на основу свог Статута и Правила процедуре које сам доноси, а који нису ни постојали у време евентуалног извршења дела!

Појам „Заједнички злочиначки подухват“ Хашки Трибунал је увео тек шест година после отпочињања са радом, када је увидео да тужилац, и поред свих предности које су му у поступку пружене, није у стању да докаже одговорност највиших функ-

ционара који су се борили против сецесије и који су стали у одбрану народа (треба напоменути да многи од тих политичких и војних функционера и нису Срби).

Да пародија буде већа, заједнички злочиначки подухват је у Нирнбершком процесу, вођеном против немачких политичких и војних главешина, употребљен искључиво у смислу дела злочина против мира, одн. планирање, припремање, започињање или вођење агресивног рата, дело које је у хашким процесима искључено из надлежности!

Та конструкција „Заједнички злочиначки подухват“ је у Трибунал уведена из англо-америчког трговинског права (заједнички подухват), везана је за имовинску одговорност и нема никаквог правног утемељења у кривичним стварима.

Намеравали да окриве и државу

Треба додати да је Трибунал увео и командну одговорност, као врсту објективне кривичне одговорности, по којој би се могао осудити сваки високи политичар или војни старешина. Чл. 7 Статута Трибунала говори о индивидуалној одговорности, а заједнички злочиначки подухват и командна одговорност природно упућују на колективну одговорност. Циљ је очигледан: да се ако не непосредно, а оно посредно, преко повезивања највиших државних и војних функционера, окриви држава (одн. државни ентитет) и то, у случају хашких процеса, само Република Србија и Република Српска. Доказ је једноставан, по овом основу су осуђени само српски функционери, а други ако су и оптужени, били су на крају ослобођени (нпр. Анте Готовина, Младен Маркач, Рамуш Харадинај).

Па ипак, Хашки трибунал ради и покрећу је процесе против више од 160 лица. Ове су чињенице, донекле, познате светској јавности. У Републици Србији нема, пак, грађанина који не зна за Хаг – како се, уобичајено, по граду у коме се налази, назива и међународни трибунал. Као да има више верзија правде, у српском језику по-

стоји и израз „хашка правда“, као објашњење за неправедну правосудну одлуку засновану на неистинама и донету под политичким притиском...

У Србији се рад трибунала оцењује као пристрасан а то је за одређене међународне кругове резултат националистичког приступа и жеље да се умањи тежина почињених злочина.

Република Србија и њено руководство – упркос дводеценијској пракси Суда која је одударала од стандарда у српском правосудју, тачније, није испуњавала стандарде – веровали су и верују да злочинци треба да буду кажњени. Само због тога, Република Србија изручила је Хашком суду 46 окривљених, међу којима и двојицу бивших председника, чланове владе, тројицу начелника Генералштаба своје војске и више полицијских и војних генерала.

Сарадња са Хашким судом била је наша искрена жеља да допринесемо помирењу на просторима бивше Југославије, а не резултат притисака. Зато је Србија, често угрожавајући своје националне интересе, у потпуности одговорила на скоро све захтеве за помоћ коју су тражили Тужилаштво из Хага или оптужени, а ниједан захтев да се оствари увид у архиве није одбијен.

Казне указују на пристрасност Хага

Србија се, као скоро ниједна земља на свету, готово одрекла свог суверенитета, и преко 750 сведока ослободила обавезе чувања државних тајни како би им омогућила да дају своје исказе у Суду. Србија је чак изручила и директора обавештајне службе, што је незабележен случај у свету...

Поступци против Срба су мотивисани кажњавањем и одмаздом, а одмазда, нарочито у савременом праву, никада не може да буде оправдана као праведна.

Посебна прича су статистике о броју оптужених и осуђених пред Хашким трибуналом. Иако је званични експерт УН, Хашком трибуналу предао налаз, мишљење, према којем не постоји изразито велика диспропорција у броју погинулих у ратовима, број оптужених и нарочито број осуђених за злочине у којима су жртве били Срби је изразито мали.

Укупна висина казни до сада изречених Србима је око 1150 година док су представници других народа за злочине над Србима осуђени на укупно 55 година.

Говоримо о истинском помирењу, а врло често помирење, чак и када је засновано на истини, на истинитим чињеницама, може да буде лажно, неискрено, лицемерно. Поготову када пре помирења ипак нисмо успели да дођемо до праве и потпуне истине. „Хашка суђења“, чини се, углавном неће успети да досегну праву и потпуну истину, па ће и помирење бити наметнуто и неискрено.

Могло би се рећи да истина уопште не мора водити помирењу, иако је тачно да помирење које није засновано на истини већ на обмани, обично није дугог века и лажно је и лицемерно...

Скоро све пресуде Хашког суда показу-

Да ли ће правда икада бити задовољена: Припадници албанских терориста у нечовечном дивљању

ју да јавно постављени задаци нису испуњени, а непокретање поступака против неких лица доказује да се, можда, није ни желело остварење мисије због које је Трибунал, наводно, створен...

Србија не негира кривицу да су у ратном вихору Срби чинили злочине. Србија осуђује злочине својих сународника, али то треба да учине и државе у име којих су такође чињени ужасни злочини према српском народу.

Сенка над репутацијом Трибунала

Допринос Хага у неким случајевима је уочљив, међутим озбиљну и тешку сенку на рад читавог Суда баца чињеница да су политички лидери само једне стране – српске – у Хаг дошли као окривљени, а из њега отишли као криви.

Та сенка посебно се надвила над репутацијом Хашког суда после ослобађања од кривице хрватских генерала Анте Готовине и Младена Маркача, команданта тзв. Ослободилачке војске Косова Рамуша Харадинаја и бошњачког војног вође у Источној Босни Насера Орића. Деловање Хага у тим случајевима само је чврста подршка изградњи културе некажњавања, указивање злочинцима на свим меридијанима да, ако имају нечију политичку подршку, слободно могу да убијају, протерују, силују, пале, разарају, пљачкају...

Ниједан политички првак хрватске, бошњачке или албанске националности, ни ти иједан виши официр Хрватске војске, некадашње Армије Босне и Херцеговине или тзв. Ослободилачке војске Косова није био оптужен, односно осуђен за злочине над Србима.

Србија је своју сарадњу са Хашким судом окончала. Суду је дато више него што би иједна друга држава била спремна да

да, али после ослобађајућих пресуда Готовине, Маркачу, Орићу и Харадинају, огорчење читаве српске јавности, без обзира на партијске разлике и етничку или верску припадност њених грађана, довело је до одлуке српске владе да са Трибуналом сарађује само на техничком нивоу...

Моја земља, током славне прошлости, ратовала је дуго и тешко бранити своју, и не само своју, слободу. Никада на њену борбу није пала сумња да је била неправедна или да су током сукоба српски војници угрожавали животе недужних или да су се недостојно односили ни према непријатељу ни према цивилима са друге стране.

Када је, први пут у историји, пала сумња за злочине и на неке припаднике наше армије и полиције, односно на њихове цивилне заповеднике, Србија их је – чим је то било могуће – ухапсила и испоручила Хашком суду. Неки од њих добровољно су се предали...

Увертира за отимање Косова и Метохије

Нису у том рату који нас је све уништио једни само гинули, а други само убијали. Можда је све било увертира за отимање Косова и Метохије од Србије које је сада на делу, и у које је умешана организација најмодернијих и требало би да буде, најправеднијих земаља. Да, али и најмоћнијих, из чијих редова је правда побегла.

Медијска демонизација Срба урађена је тако брзо, и са невероватним једноумљем и некритичношћу западних медија, који читаве две деценије нису дозвољавали да се појави било какво другачије мишљење и тумачење догађаја.

Ако неки будући истраживач, будући историчар, само на основу броја оптужених и осуђених Срба, Хрвата и Муслимана

буде закључивао о рату у БиХ, закључиће да су само Срби убијали Хрвате и Муслимане (Бошњаке), да скоро уопште није било убијених Срба, а да су ту и тамо Хрвати убијали Бошњаке, а скоро нимало Бошњаци Хрвате.

Ово на врло упечатљив начин одсликава стање ствари када је у питању необјективност и пристрасност самог трибунала. Хашки трибунал требало је да има, макар формално, главну улогу у процесуирању ратних злочина на просторима бивше Југославије.

Ако у томе није успео Хашки суд, успео је, донекле, Савет Европе. Специјални извештач те најстарије европске организације Дик Марти, сенатор из Швајцарске, доказао је, а Парламентарна скупштина Савета Европе потврдила је да су неки од садашњих албанских првака са Косова и Метохије организовали, поткрај XX и почетком XXI века, киднаповања и убијања Срба којима су органи вађени и продавани.

Када је Србија, онемогућена да сама спроведе судски поступак за те злочине који, до сада, нису виђени нигде на свету, затражила да Савет безбедности, оснивач Хашког трибунала, буде надлежан за истрагу, међународна заједница није за то имала слуха. Ваљда зато што су жртве били припадници мог народа, Срби, којима је, изгледа, дозвољено узимати срца и бубреге и њима трговати као да су роба.

Апелујем на вас, драги пријатељи, да подржите Србију у напорима да се о том и другим злочинима сазна истина, а да кривцима буде изречена праведна казна. За помирење никада није касно...

Србија и ја спремни смо да не чекамо 70 година да бисмо се помирили са комшијама са којима смо некада живели у истој држави или са којима, мислим на Косово и Метохију, и данас живимо у једној земљи.

Равнотежа је основ правде

Дубоко сам уверен да је Хашки Трибунал одмогао када је тај процес у питању и да га је, вероватно, непотребно одложио на наредна поколења. Свакако га је, у великој мери, успорио и отежао. Ако је једна страна незадовољна радом Хашког трибунала, до стварне истине и помирења неће доћи. Да би се дошло до истине и помирења, односно до истинског помирења, потребно је да обе (све три) стране буду макар подједнако и задовољне и незадовољне.

Оваквим пресудама та врста равнотеже, а равнотежа је основ правде, ни на који начин није успостављена, али кога је у Хагу брига за све то. Да ли је трибунал изазивајући код једног народа осећај да му је почињена неправда, а код другог тријумфализам, довео до помирења и отклонио бојазан да би се грађански рат из деведесетих могао поновити...

Издржавање казне затвора у страниј земљи, далеко од породице, у непознатом окружењу и без знања домаћег језика не доприноси назначеним задацима.

Моја земља гарантује да Срби који су осуђени пред Хашким судом, ако им се дозволи да казне затвора издржавају у Ср-

Чињенице за савест човечанства

ЗЛОЧИНИ БЕЗ КАЗНЕ

Хрватски генерали Маркач и Готовина ослобођени су одговорности за убијање и протеривање цивила из Српске Крајине иако су злочини над њима доказани и у самом Хашком суду. Ако они за њих нису криви, ко онда јесте, запитали су се и међународни посматрачи након изрицања пресуде Жалбеног већа.

Хрватске трупе протерале су преко 300.000 Срба из крајева које су вековима настањивали њихови преци. Помирења без повратка оних који желе да се врате у своје домове – од којих је велики број, нажалост, срушен – не може бити, а некажњавање и, још опасније, глорификовање злочинаца, не доприноси помирењу, задатку који је пред собом, у великој мери, имао и Хашки трибунал.

Више од 2.000 жртава из Братунца, Кравице и околних места у Источној Босни у којима су деловале бошњачке снаге под командом Насера Орића чека да се макар неко од учинилаца казни.

Срби са Косова и Метохије организовано су киднаповани, а потом су им вађени органи који су продавани на црном тржишту. Историја не памти такве злочине. Хашки суд, уместо да их процесуира, уништио је доказе.

Стотине хиљада протераних, хиљаде убијених и киднапованих на Косову и Метохији нису били довољан разлог Хашком суду да команданте и припаднике тзв. Ослободилачке војске казни, него је, током поступка, Харадинају, што је случај без преседа, дозволио да се бави политиком. А дозволио му је, заправо, да уклања и застрашује сведоке. Катастрофално звуче подаци о томе да ли су Хрвати суђени због злочина над Србима, или претежно (само) због злочина над Бошњацима, и обрнуто, да ли су Бошњаци суђени само због злочина над Хрватима или су исто тако суђени и због злочина над Србима, како и колико често.

Срби се као жртве у делатностима Хашког трибунала готово уопште не појављују, наиме, и када је Хашки трибунал судио Хрватима или Бошњацима, онда им је судио зато што су Хрвати убијали Бошњаке-муслимане или су Бошњаци-муслимани убијали Хрвате.

Ови подаци могли би сугерисати следећи закључак: међу учиниоцима ратних злочина на простору бивше Југославије скоро искључиво су Срби, а што је посебно интересантно, међу жртвама трагичних ратова, скоро да уопште нема Срба. Неко покушава да утемељи констатацију да је српска страна бестијално, оргијастички убијала и спроводила геноцид, док је друга седела скрштених руку и бавила се свакодневним пословима и хуманитарним радом.

бији, неће имати повлашћени третман и спремна је да прихвати међународни надзор.

Ниједно лице не би било пуштено на привремену слободу без одлуке Хашког суда, Међународног резидуалног механизма за кривичне трибунале или неког другог тела Уједињених нација које би било надлежно за та питања.

Апелујем, стога на Хашки суд и на генералног секретара Уједињених нација, да изнађу формални начин и дозволе осуђеним Србима да на одслужење казне буду послати у Србију.

У Хашком трибуналу нисмо нашли пуну правду за злостављане, протеране, убијене српске жртве. А оне постоје, као што постоје и њихове породице без утехе и правде, као што постоје они који су починили злочине над Србима. Постоје жртве а не постоје казне које смо од Хашког трибунала с правом очекивали за те злочинце.

Правда је ипак достижна

Савремени међународни односи свакако захтевају и међународну правду. Хашки Трибунал није испунио основни прокламовани циљ – помирење у региону, и зато не може бити ни будућност међународне правде, већ само њена ружна прошлост. Корист од хашког Трибунала постоји само утолико што је сада потпуно јасно да је начин његовог оснивања, његов целокупни

рад (примена материјалног и процесног права, одмеравање и извршавање санкција) показао да се тако више никада не сме радити.

Међународна правда је данас преко потребна, али легална и легитимна. Међународну правду може да спроведе искључиво стални Међународни суд правде.

Доказ за то је, поред осталог, и одсуство председника или било ког представника Хашког трибунала.

Ако не поштују најдревније правно правило „Audiatur et altera pars“ (саслушајмо и другу страну) како да од њих очекујемо и минимум права и правде?

Химна моје земље – Републике Србије – је молитва. Сваки пут када је певамо обраћамо се Божјој правди, да нас сачува, спасе и да чује наш глас истине.

Србији се данас спочитава да је исувише посвећена историји и да претерано инклинира патриотизму. Ми не осећамо потребу да се правдамо зато што имамо историју. Да се правдамо зато што смо током историје били на страни истине, на страни савезника, бранећи домовину. Ми немамо чега да се стидимо, већ имамо на шта да будемо поносни...

Правда је можда слепа, спора и можда су њени тасови час горе, час доле, али наша је дужност да на тас истине непрекидно додајемо чињенице и доказе, који ће допринети да се она досегне.

На основу члана 12. став 2. тачка 4. Статута Удружења војних пензинера Србије (УВПС), Скупштина УВПС Д О Н О С И

П Р А В И Л Н И К

о социјалној и хуманитарној помоћи у Удружењу војних пензионера Србије

Члан 1.

Овим правилником уређује се начин прибављања, употреба, услови и поступак за коришћење средстава за социјалну и хуманитарну помоћ у УВПС (у даљем тексту: Средства солидарности).

Члан 2.

Средства солидарности се обезбеђују из уплаћене чланарине корисника војних пензија чланова УВПС и других средстава удружења и донација физичких и правних лица за ту намену.

Износ Средства солидарности који се издваја из чланарине прописује Главни одбор Скупштине УВПС, у проценту који не може бити мањи од 40% од укупно месечно наплаћене чланарине.

Ефективни износ средстава из става 2. овог члана утврђује сваког месеца Извршни одбор Главног одбора Скупштине УВПС (у даљем тексту Извршни одбор) применом прописаног процента издвајања на износ укупно наплаћене чланарине у претходном месецу.

Средства солидарности се могу користити само са социјалну и хуманитарну помоћ по одредбама овог правилника.

Члан 3.

Социјална и хуманитарна помоћ из Средства солидарности може се доделити кориснику војне пензије који је члан УВПС и испуњава услове прописане овим правилником (у даљем тексту: корисник).

Члан 4.

Средства солидарности користе се за:

- Једнократну новчану помоћ кориснику чија је породица у тешком материјалном положају услед малих примања његовог домаћинства;
- Рефундацију прописаног учешћа корисника или члана његовог породичног домаћинства за кога је корисник носилац здравственог осигурања;

а) при набавци једног помагала и то:

- протетичког средства, инвалидских колиџа, слушног помагала и помагала за омогућавање гласног говора, одобреног по прописима

којима је уређена набавка ових средстава;

б) у склопу здравственог збрињавања и то за:

- медицинску рехабилитацију у стационарној здравственој установи и другој специјализованој установи за медицинску рехабилитацију;
- набавку лекова, помоћног материјала који служи за употребу лека и санитетског материјала потребног за лечење;
- зуботехничку помоћ и зубнопротетичка средства.

Изузетно од одредби става 1. овог члана, Главни одбор Скупштине УВПС на предлог Извршног одбора, може дати једнократну новчану помоћ из Средства солидарности кориснику који је у тешку материјалну ситуацију доспео услед ванредних околности, као што су: елементарна непогода; пожар у стану; несрећан случај са последицом по живот и тело, тешка болест (карцином, инфаркт, мождани удар, психијатријске болести) или изненадна смрт корисника или члана његове породице и слично.

Члан 5.

По основу из члана 4. став 1. тачка 1. овог правилника социјална и хуманитарна помоћ се може дати кориснику чији укупан приход по члану породичног домаћинства, које је дужан издржавати по закону, не прелази вредност 15 (петнаест) општих бодова за обрачун пензија у Фонду за ПИО (општи бод) у месецу у којем се подноси захтев. По основу из члана 4. став 1. тачка 2. овог правилника социјална и хуманитарна помоћ се може дати кориснику чији укупан приход по члану породичног домаћинства, које је дужан издржавати по закону, не прелази вредност 30 општих бодова.

При утврђивању укупног прихода по члану породичног домаћинства узимају се у обзир сви приходи свих чланова домаћинства, изузев социјалних примања: накнада дела трошкова становања, социјална помоћ, додатак за негу и помоћ, накнада због телесног оштећења, додатак на децу и стипендије деци на школовању.

Члан 6.

Износ једнократне новчане помоћи по основу из чл. 4. ст. 1. тачка 1. Утврђује се у зависности од расположивих

средстава и броја основано поднетих захтева, а најмање у вредности 30 општих бодова увећан за по 5 општих бодова за сваког издражаног члана домаћинства.

Износ једнократне новчане помоћи по основама из чл. 4 став 1. тачка 2 и става 2. не може бити већи од вредности 40 општих бодова.

Члан 7.

При додели социјалне и хуманитарне помоћи предност имају корисници са мањим приходима по члану породичног домаћинства.

Под истим условима из става 1. овог члана, предност има корисник са дужином стажом у чланству УВПС, а ако су сви услови исти предност има корисник који је пре поднео захтев.

Члан 8.

Током једне поделе корисник може остварити социјалну и хуманитарну помоћ само по једном од основа из члана 4. овог правилника, који је за њега повољнији. Кориснику се може дати социјална и хуманитарна помоћ по основама из чл. 4. ст. 1. тачка 1. једном у 2 године, а из тачке 2. једном у 3 године.

Члан 9.

Захтев за доделу социјалне и хуманитарне помоћи корисник подноси општинском (градском) одбору своје општинске (градске) организације УВПС.

Захтев из става 1. овог члана подноси се на обрасцу, који је дат у прилогу овог правилника и чини његов саставни део. Захтеву се прилажу докази за чињенице на којима се заснива.

Општински (градски) одбор организације УВПС коме је захтев поднет: прима захтев, контролише комплетност и веродостојност приложених докумената, заводи га и са својим мишљењем о основаности доделе помоћи, захтев прослеђује Извршном одбору, а подносиоцу издаје потврду о пријему захтева.

Члан 10.

По поднетом захтеву одлучује Извршни одбор једном месечно.

Захтеви корисника који не испуњавају услове прописане овим правилником се одбацују решењем, које се доставља кориснику. Захтеви корисника који испуњавају прописане услове разврставају се по основама из члана 4. ст. 1. овог правилника.

Средства утврђена по одредби члана 2. овог правилника се распоређују, по основама за доделу социјалне и хуманитарне помоћи, на две квоте сразмерно броју основано поднетих а нерешених захтева по сваком основу из члана 4. став 1. овог правилника.

Социјална и хуманитарна помоћ се у оквиру сваке квоте, додељује по одредбама члана 7. овог правилника, до утрошка расположивих средстава по том основу.

О додели социјалне и хуманитарне помоћи доноси се решење, у коме се

Српска Православна Црква у савременом свету

ОПСТАНАК НА АМЕРИЧКОМ КОНТИНЕНТУ

„Српска кућа“ при Световладимирској академији биће достојан додатак образовним настојањима Срба на Северноамеричком континенту, која су започета пре 27 година оснивањем Богословског факултета при манастиру Св. Саве у Либертивилу

Аутор: др Василије Вранић

наводи основ доделе и износ помоћи и кратко образложење о испуњености услова за доделу помоћи, које се до- ставља кориснику.

Извршни одбор, преко општинских (градских) одбора УВПС, листа „Војни ветеран“ и сајта УВПС, обавештава чланове УВПС о својој одлуци по под- нетим захтевима информацијом која садржи: број поднетих захтева, коли- ко их је одбијено, колико је уважено и по ком основу, коме (иницијали) је по- моћ додељена и у ком износу, и рас- положива средства укупно и по осно- вама доделе.

Захтеви корисника који нису реше- ни због недостатка средстава преносе се у наредни месец и решавају зајед- но са новоподнетим захтевима.

Члан 11.

Корисник чији је захтев одбијен мо- же у року од 15 дана од пријема реше- ња изјавити приговор Главном одбору Скупштине УВПС. Приговор се подно- си преко Извршног одбора, који може поводом приговора изменити своју од- луку.

Одлука Главног одбора по пригово- ру је коначна.

Корисник који сматра да су при од- лучивању, на његову штету, повређе- не одредбе члана 7. овог правилника може изјавити приговор Извршном од- бору у коме треба да наведе конкрет- но лице коме је неосновано дат при- ритет и из којих разлога. О приговору одлучује Извршни одбор, а о одлуци обавештава подносиоца.

Члан 12.

Контролу располагања Средствима солидарности врши Надзорни одбор Скупштине УВПС.

Члан 13.

Захтеви поднети до ступања на сна- гу овог правилника решиће се по од- редбама правилника који је важио у време подношења захтева.

Члан 14.

Овлашћује се Главни одбор да даје објашњења за примену одредби овог пра- вилника.

Члан 15.

Даном почетка примене овог пра- вилника престаје да важи Правилник о начину коришћења средстава соли- дарности за пружање помоћи члано- вима УВП Србије од 11.04.2007.годи- не.

Члан 16.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у гласилу УВПС „Војни ветеран“, а примењује се од 1.септембра 2013.године.

У Београду 9. април 2013.године

ПРЕДСЕДНИК
Љубомир Драгањац

Пре неколико недеља, у гласилима наше Цркве је осванула изузетно ин- тересантна и охрабрујућа вест да је Православни богословски факултет из Београда потписао споразум о на- учној сарадњи са Академијом Светог Владимира у Њујорку. Свакако да ће ова сарадња и размена искустава до- принети развоју академског дијалога у Србији, а исто тако српска теологија ће заузврат освежити и научна насто- јања Академије Св. Владимира. На- равно, Срби који се баве богосло- вљем на Северноамеричком конти- ненту са великим одушевљењем и на- дом гледају на ширење академског деловања Српске Цркве и са ове стране Атлантика.

Несумњиво је да ће „Српска кућа“ при Световладимирској академији би- ти достојан додатак образовним на- стојањима Срба на Северноамерич- ком континенту, која су започета пре 27 година оснивањем Богословског факултета при манастиру Св. Саве у Либертивилу.

Оснивање Богословског факултета имало је како краткотрајан циљ, тако и далекосежну визију. Најпре, треба- ло је обезбедити опстанак и нормал- но функционисање Српске Цркве, те је основни задатак факултета био образовање и припрема кандидата за свештеничку службу за прилике паро- хијског живота у Америци, а ради по- пуне упражњених парохија у САД. Овај задатак факултет је достојно ис- пунио изнедривши следећу генераци- ју свештенства на Америчком конти- ненту. Тиме је продужено несметано деловање наше Цркве за следећих неколико деценија. Поред тога, фа- култет је подарио нашој Цркви и одре- ђени број дипломираних богослова који данас заузимају веома истакнута места у животу Цркве и са великим успехом обављају најодговорније по- слове како у матици тако и у дијаспо- ри.

Визија, пак, оснивања Факултета Св. Саве била је унапређење бого- словске науке кроз дијалог са другим академским институцијама. У овоме је факултет је остварио скроман резул- тат, али није био у потпуности неуспе- шан. Иако је током 27 година постоја-

ња изнедрио релативно мали број ди- пломаца (просечно се сваке године упише око седам студената), многи су наставили школовање на магистар- ским студијама, а чак четворица су и успешно одбранили докторате на чу- веним универзитетима у Америци и Европи. Број постдипломаца у односу на укупан број студената је импреси- ван.

Неопходно је, ипак, стремити ка бо- љитку и већим успесима. Места за унапређење садашњег квалитета на- ставе има доста. Такође, требало би значајно унапредити приступ научним материјалима (било штампаним или дигиталним). Потребно је уложити но- вог труда и ентузијазма да би се прво- битна визија оснивања факултета у потпуности испунила. Побољшање је неопходно у многим аспектима рада, али уложени напор свакако да ће се вратити многоструким добром цело- купној Српској Цркви.

Најпре треба имати на уму страте- шки значај постојања Богословског факултета Српске Православне Цр- кве у Америци. На овом континенту, где нашем народу на сваком кораку прети опасност од асимилације и раз- водњавања етничке самосвести, Бо- гословски факултет шаље јасну пору- ку свету да Срби имају чврсту намеру да опстану. Веома је похвално и охра- брујуће да и Срби у Аустралији имају визију о својој будућности, те граде Колеџ Светог Саве, са намером да учврсте своје образовне напоре. Сре- ћом, за Србе у Америци то је урадила претходна генерација. На нама је од- говорност да као достојни наследни- ци одржимо и унапредимо оно што су нас ради наши претходници са визи- јом успоставили.

Познаваоци прилика у Америци за- сигурно примећују потребу за потпу- нијим православним богословским школовством на средњем западу САД (где се налази и Факултет Св. Саве). Наиме, на истоку САД налази се неко- лико богословских школа (Академија Св. Владимира и Семинарија Св. Ти- хона Америчке Православне Цркве, Академија Св. Крста Грчке Архиепи- скопије, као и Семинарија Св. Тројице Руске Заграничне Цркве). На западу

Америке такође постоје две православне високошколске установе (Атингорин институт и Колеџ Св. Катарине Грчке Архиепископије). На средњем западу, осим Факултета Св. Саве, не постоји ни једна православна богословска школа. Ово је прилика да се наш факултет наметне као озбиљна академска институција. Од тога би Српска Православна Црква имала вишеструку корист: 1. наметнула би се као једна од водећих црквених јурисдикција у Америци; 2. истовремено би претекла неку другу јурисдикцију да попуни ову празнину на средњем западу САД и послала јасну поруку да је Српска Православна Црква озбиљна у својим намерама да опстане као аутокефална јединица на Северноамеричком континенту, те да има шта да понуди православљу у Америци. Српска Православна Црква већ има своју богословску школу коју уз мало добре воље може да преобрази у озбиљну богословско-академску институцију. У том случају не би постојала потреба да се у будућности наши свештенички кандидати шаљу на образовање у богословске школе других јурисдикција у Америци. Овако унапређена школа имала би потенцијал да привуче кандидате других јурисдикција, као и да наметне православље у контексту српске литургијске праксе и српског духовног и културног наслеђа. Баш као што Академија Св. Владимира инсистира на поштовању литургијске и културне традиције православља израженог кроз америчку културу, тако би се на Факултету Св. Саве у Либертивилу практиковало богословље коме је српско наслеђе да-ло израз.

Сада када су директне потребе за попуњавањем парохија у Северној Америци махом задовољене, факултет би коначно могао да се посвети унапређењу науке. Извесно је да је потребан озбиљан рад на том пољу, што би требало започети већ у наредним месецима. Несумњиво је, пак, да би озбиљна сарадња и научна размена са Православним богословским факултетом у Београду била од непроцењиве користи у овом процесу. Можда је управо сада време да се договор о сарадњи, сличан ономе са Академијом Св. Владимира, коначно склопи и између факултета у Београду и факултета у Либертивилу, где би искуство и висока стручност колега из Београда помогли нашој Цркви на овом континенту да изнедри озбиљну научну установу која би свима служила на част. Наша Црква би од овакве високошколске установе имала многоструку корист, како у смислу унапређења квалитета пастирске службе и мисије, тако и у смислу чвршћег повезивања дијаспоре са матицом и опстанка српског имена у далеком свету.

ИЗВОР: Православље

Војнопензионерска популација данас

НА МАРГИНИ ДРУШТВА

И поред упорног, нажалост у највише случајеве безуспешног, обраћања институцијама и појединцима, Удружење војних пензионера Србије (УВПС) и даље, гледано кроз допис упућен из Кабинета председника Владе Републике Србије, остаје без одговора на молбе, жалбе, апеле и приговоре.

Такав однос представника законодавне, извршне и правосудне власти, годинама се не мења. За све властодршце од почетка овог века до данас, војни пензионери су третирани као аморфна маса која је држави представљала несносну баласт. Практично су потиснути на маргину друштва.

Данас се, судећу по односу неких министарстава и правосудних органа, мало шта изменило у корист војнопензионерске популације. О томе сведоче и најновија, по ко зна који пут, обраћања УВПС појединцима и институцијама која остају без одговора, или одговора који потврђују да се војни пензионери и даље доживљавају као баласт.

Не тако давно, добро се сећамо, Влада Мирка Цветковића бездушно се односила према законским одредбама које су ишле у прилог војних пензионера. У маси примера који потврђују накарadne поступке те извршне власти, остали су добро познати они који се односе на игнорисање обавезе да се испоштује закон по коме је требало поступити у вези са такозваним „малим дугом“, то јест неисплаћеним делом пензије од 1. августа 2004. до 30. новембра 2007. године. Од те обавезе тадашња Влада Србије у два наврата је свесно, не обазирјући се на слово закона, прекршила људска права војних пензионера. Исход је познат – позитивно је решено око 35.000 предмета, али је, нажалост, око 12.000 пензионера, који нису поднели тужбу, остало ускраћено за остварење законом загарантованог права.

Данас се управо све своди на напоре да се реализују права тих људи који су наивно веровали да ће судске одлуке у корист подносилаца тужби, бити непогрешив сигнал да се и на њиховим текућим рачунима уплати закинути део пензије од 1. августа 2004. до 30. новембра 2007. године. Челници претходне власти, посебно Министарство финансија и Фонд за оцијално осигурање војних осигураника, рачунали су на застарелост потраживања.

Очекивало се да ће премијер, у консултацији са министром правде и одговарајућим судским институцијама, подржати оправдане захтеве УВПС и коначно скинути са дневног реда не-

законитости доношених од појединих представника из Владе Мирка Цветковића. Држава ће, како ствари стоје, због неблаговременог реаговања, имајући у виду исплату главнице и камата, актуелне незаконитости погоршати финансијску дубиозу с којом се, иначе, све више суочава Србија.

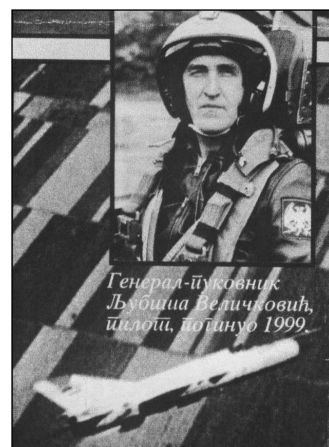
Одговор Кабинета Владе Србије, код знатног броја војних пензионера, оправдано изазива сумњу да чиновници актуелног премијера нису упознали са садржајем писма УВПС.

Несхватљива је одлука Кабинета председника Владе Србије да писмо проследи и Републичком фонду ПИО који је, по ко зна који пут, званично заузео став да војни пензионери немају право на повећање пензије. У Министарству правде и другим Владиним организацијама постоје бројни угледни правници који би, консултовањем правне валидности писма УВПС, практично морали да донесу решење у корист корисника војних пензија.

Испада, међутим, да је Кабинет председника Владе правно немоћан да се ухвати у коштац са оправданим и на закону заснованим правима војних пензионера.

Војни пензионери и даље остају маргинализована групација у оквиру свеукупне пензионерске популације Републике Србије.

Радисав РИСТИЋ

Живот за отаџбину

ВЕЛИЧКОВИЋУ НАЈВИШЕ ПРИЗНАЊЕ

Генерал-пуковник Љубиша Величковић, члан Штаба Врховне команде Југославије, погинуо је 1999. године на задатку, приликом обиласка јединица на првој линији одбране отаџбине.

Ношен патриотизмом и храброшћу, у потпуности се посветио борби за достојанство и слободу народа. Није прихватио окупацију земље, већ је од првог дана бестисајне агресије стао у прве редове одбране отаџбине. Стал-

ним присуством у јединицама, тамо где је било најтеже, личним примером био је ослонац старешинама и војницима РВ и ПВО. Стизао је свуда да помогне у право време, да охрабри, посаветује на првим линијама одбране земље. Изузетним доприносом одбрани отаџбине, генерал Величковић се всврстао међу легендарне српске јунаке, који су за част и достојанство отаџбине и свог народа жртвовали и живот.

Бивши командант РВ и ПВО био је брилијантан, талентован, и храбар пилот. С поносом ћемо гајити успомене на колегу, друга, пријатеља, одважног пилота, борца и врсног команданта. Предлажем да се генералу Величковићу посмртно додели највише признање за одбрану отаџбине.

Предраг Нешовић,
генерал у пензији, пилот
Нови Београд

На дан добровољних давалаца крви 11. маја са захвалношћу говоримо о свим онима који од срца отварају своје вене од којих ће потећи најдрагоценији лек коме је једини извор човек. И то је оно највише што човек може да учини за човека.

ОБАВЕШТЕЊА

Пет деценија од завршетка школовања **8. класе Техничке војне академије** биће обележене свечаним скупом 8. јуна 2013. године, са почетком у 10 часова у Хотелу „Бристол“ у Београду. Пријаве: Мирко Белановић – 011/231-6335, Љубивоје Настић – 011/2168-758 и Драгош Бадњар – 011/848-5683.

•

Обавештавају се некадашњи питомци **18. класе СТВШ КоВ – Смер везе**, да ће обележавање 40-годишњице од завршетка школовања бити организовано 1. јуна 2013. године у Београду.

Информације на телефоне: 011/2665-357 или 063/1613-947, Гојко Вукаловић и 011/3940-056 или 060/0811-954. Добривоје Димитријевић.

•

Пет деценија од завршетка школовања **16. Класе ВА КоВ – саобраћајног смера и 5. Класе Саобраћајне подофицерске школе** обележиће се свечаним скупом који ће се одржати 25. маја 2013. године од 10 до 19 часова у Дому гарде Топчидер.

Организован је и превоз заинтересованих за посету Кући цвећа. Укупни трошкови по особи 1.500 динара.

Пријаве и контакти:

Мирослав Лончар- 011/251-2729 и Стеван Олујић – 011/318-5778.

•

Дружење припадника (АВЛ И ЦЛ) **Артиљеријског школског центра Задар** са супругама одржаће се 18. маја 2013. године са почетком у 12 часова, са почетком у 12 часова.

За ближе информације: Јово Миљковић, тел. 2505-922; Милан Милетић, тел. 7193-148 и Бранко Бијелић, тел 3935-027.

Уочи годишњица хуманитарних организација

СОЛИДАРНОСТ НА ДЕЛУ

Црвени крст Србије, та масовна, добровољна и хуманитарна организација већ 138 година делује на здравственом, социјалном и васпитном пољу, развијајући широко делатност, како на националном тако и на међународном плану.

Идеја да се помогне човеку стара је колико и човечанство. Предстојећег 8. маја обележићемо 150. годину постојања најмасовније хуманитарне организације на свету – Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумесеца и 138 година од почетка рада Црвеног крста Србије. Истоимени покрет окупља више од 200 националних друштава из целог света и више од 500 милиона чланова. Жеља да се ублаже патње рањеника на бојном пољу, деце, избеглица, болесних, изнемоглих и старих лица – основи су деловања Црвеног крста, од њеног оснивања до данас.

Црвени крст Србије своју друштвену функцију успешно остварује, пре свега због масовности и разгранате мреже организације. Руководећи се начелима хуманизма и солидарности, Црвени крст Србије у првом плану има човека, његов бољи и срећнији живот. Снага те организације је у вишемилеонском чланству, а и у стотинама хиљадама добровољних сарадника и активиста. Томе ваља додати и армију добровољаца који се ангажују у свакодневном раду – у бризи за старе, хендикепиране и болесне, на добросуседској помоћи, пружању прве помоћи и неге болесника у кући, мотивисању и окупљању добровољних давалаца крви. Само током 2012. године више од 200 хиљада наших грађана дало је крв.

Примена крви и лекова добијених прерадом крви у лечењу бројних обољења и повреда, једно је од најплеменитијих остварења људске мисли и сврстава се у ред највећих достигнућа медицинске науке, представљајући резултат вековне тежње човека да научна достигнућа употреби за добро људи и заштиту људског здравља.

Стални развој медицине и других наука у протеклом периоду није могао да обезбеди и одговарајућу замену за људску крв, иако су постигнуте значајни резултати, већ се стално проширивала листа обољења и стања од којих је у сврху лечења неопходна примена крви. Управо доказ високе људске солидарности и оданости узвишеним идеалима човека је акт добровољног давања крви. На дан добровољних давалаца крви 11. маја са захвалношћу говоримо о свим онима који од срца отварају своје вене од којих ће потећи најдрагоценији лек коме је једини извор човек. И то је оно највише што човек може да учини за човека.

Можда је захвалност добровољним, даваоцима крви у срећном осмеху мајке која на грудима преврће тек рођено чедо, или у снажној мишици радника који је срећно избегао смрт и вратио се својој породици, радном месту, друговима и пријатељима. Можда је та награда у бледом осмеху старице која се радује још једном дану живота који јој је поклоњен. Награда даваоцима крви садржана и у свим радостима живота када се победи смрт.

мр Александар Симоновски

Пише:
Крстан
Милошевић

Седам деценија
од легендарне пете
непријатељске офанзиве

СВЕДОЧАНСТВО О МОЋИ БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ

Битка на Сутјесци имала је велики морални, војни и политички значај. Сем осталог, знатно је повећан прилив бораца у јединице НОВЈ. Немачки команданти су, напokon, одустали од сталне тежње да опкољавањем униште народноослободилачки покрет. Неуспех непријатељеве офанзиве оснажио је међународну афирмацију партизанског покрета. Пред светском јавношћу више није било могуће прикривати стварно стање у Југославији и резултате НОВЈ.

Током пролећа 1943. године у Босни, Херцеговини, Хрватској и Словенији, јединице НОВЈ су се успешно бориле против непријатеља, док се Главна оперативна група, после великог успеха у Четвртој офанзиви, припремала за ослобађање Колашина, Мојковца, Берана и Андријевице, како би створила оперативне услове за продор у Србију. Због огромне преморености и исцрпљености бораца, око 3.100 рањеника и болесника, тешких услова снабдевања на том брдско-планинском подручју и других тешкоћа, Врховни штаб није имао услове да продужи планирану офанзиву.

Одмах после неуспеха у бици на Неретви, немачка Врховна команда је наредила да се посадне дивизије реорганизују у ловачке, попуне људством и бројном артиљеријом и снабдеју лакшом опремом, како би се оспособиле за дејство на брдском и планинском земљишту. За ојачање, из Немачке је упућена 373. дивизија, која је сменила 7. СС дивизију на обезбеђењу бокситних рудника код Мостара, а с Источног фронта, преко Софије, упутила 1. брдску дивизију у рејон Пећи. Нова немачка операција је добила назив „Шварц“, а њена главна идеја је била опкољавање Главне оперативне групе НОВ, а затим концентричним нападима из ширег окружења уништење њених снага набачених на неповољан планински плато између река Пиве и Таре. Уједно је требало разоружати остатке четника Драже Михаиловића.

Опкољавање и стезање обруча

Већ до средине маја 1943. немачке, италијанске, бугарске и квислиншке снаге завршиле су припреме за напад. Немачка 1. брдска дивизија је 15. маја напала Прву и Другу пролетерску дивизију и развила жестоку борбу око Мојковца, Колашина и Бијелог Поља, а онда до 17. маја овладала Шаховићима и убрзо избила северно од Мојковца. Према Другој дивизији наступало је неколико непријатељевих одреда и борбе

Биочу, која је узроковала извесна померања у немачком распореду, Прва пролетерска бригада је 21. маја усиљеним маршем избила у Челебић, одбацила 4. домобранску бригаду и привремено заузела важан објект Трврх. Да би сломио напад, непријатељ је 25. маја увео у борбу и последње резерве. Међутим, Штаб Прве дивизије је обуставио напад и своје снаге повукао на северне падине Љубишње, а према непријатељу оставио само мање делове. Како је 369. дивизија тог дана избила у Попов До и угрозила групе бригада према Фочи, пропао је покушај Седме дивизије да 26. маја одбаци немачку 369. дивизију. Задржавана живим отпором Друге дивизије, немачка 1. брдска дивизија је 27. маја избила на простор Борове главе на планини Сињајевини, истовремено када су немачке и италијанске снаге од Никшића, сламајући одбрану Треће дивизије према Шавнику, избиле до Буковица и Липове равни.

Покушавајући да омогући прелазак трупa преко Сутјеске, ако пробој обруча према Фочи не буде успео, Врховни штаб је још 22. маја упутио на Вучево два батаљона Друге

Преласак Сутјеске код Тјентишта 8. јуна 1943.

них група. Ценећи снагу немачког напада у долини Таре, Врховни штаб је наредио Другој дивизији да затвори правац према Бистрици, а прегруписану Прву дивизију поставио на положаје између Таре и Ђеотине, да затвори правац према Пљевљима и Ђурђевића Тари. Тиме су се обе дивизије удаљиле од Мојковца и Колашина.

Врховном штабу је већ 18. маја било јасно да је почела Пета непријатељева офанзива, овог пута знатно ширих размера, да је већ у току окружење Главне оперативне групе у коме непријатељ тежи да јој спречи продор у Србију. Ради пробоја обруча у правцу источне Босне, јединице су окупљене на ширем простору око Фоче, ојачан је фронт Дринске оперативне групе и после „диверзије“ Ударне групе батаљона према

пролетерске бригаде, како би одржали важан рејон између Пиве и Сутјеске. То је била судбоносна одлука. Оног дана када је одустао од пробоја преко Фоче, Врховни штаб је могао да почне прегруписивање снага према Сутјесци. Другу пролетерску бригаду, а за њом и Петнаесту мајевичку, оријентисао је на одсек од Сухе до Тјентишта, према Вучеву је привукао Прву пролетерску и Шесту источnobосанску бригаду, а Трећој крајишкој је дат задатак да брани прелазе на Тари од Узлупа до Шћепан Поља. Седма дивизија и Четврта пролетерска бригада су стварале заштиту према истоку, а Друга далматинска и Четврта пролетерска бригада су повучене ка Мратињу и Пиви. Та одлука, којом је тежиште битке пренешено на међуречје Пиве и Сутјеске, ма колико тешка, представљала је преломни моменат.

Током Битке на Сутјесци био је рањен и врховни командант НОВ и ПОЈ Јосип Броз Тито

Немачка група „Гертлер“ избила је 29. маја на Тару, док је група „Анакер“ одбачена у кањон Сутјеске. Штаб Треће дивизије је уочи 28. маја упутио Прву далматинску бригаду да брани десну обалу Комарнице и померио Седму крајишку и Десету херцеговачку бригаду да обезбеђују најважнији прелаз на Пиви, код Мратиња. Упркос живом отпору Пете пролетерске бригаде, главнина 7. СС дивизије је заузела Шавник и повезала са 1. брдском дивизијом. Затварајући обруч, непријатељ је 118. дивизију померио према Поповом Мосту и Тјентишту, намеравајући да Главну оперативну групу НОВ уништи на тесном и кањонима испресецаном кршевитом, планинском, земљишту, између Сутјеске и Таре.

Пробој из обруча

После одустајања од пробоја у источну Босну, Врховни штаб је крајем маја одлучио да се пробој изврши на правцу Вучево-Сутјеска-Зеленгора, па су почетком јуна формиране две јуришне групе. Прва група (1. и 2. дивизија), требало је да се пробије преко Сутјеске и Зеленгоре, а друга (3. и 7. дивизија), преко Таре у Санџак. Између Пиве и Сутјеске распоређено је седам бригада, а три су биле на маршу према Сутјесци. Првој и Другој пролетерској, Шестој

босанској и Петнаестој мајевичкој бригади је наређено да нападну немачке снаге између Боровног и Ћурева како би прошириле мостобран на Сутјесци, а Четвртој пролетерској, Седмој крајишкој и Десетој херцеговачкој бригади, да одбаци немачке снаге које су надирале према Мратињу. Трећој дивизији, која је држала положаје на левој обали Пиве и Комарнице и Седмој дивизији која је поседала обалу Сушице и Таре до Шћепан Поља, наређено је да обезбеде продор главних снага преко Сутјеске.

Остварење тог плана, упркос почетним успесима на оба правца, онемогућила је 7. СС дивизија, која је 2. јуна напала између Пиве и Сутјеске. У насталој врло драматичној ситуацији, обруч се све више стезао. Врховни штаб је 3. јуна, у Мратињу, донео одлуку: да се Прва дивизија, с пет бригада, пробија преко Сутјеске према Врбници и даље у источну Босну, а да Друга дивизија избије од Сухе, преко Горњих Бара, на Коњске воде и преко Лелије и Трескавице извлачи се према средњој Босни. Најтежи задатак допао је Трећој и Седмој дивизији, које су се, с рањеницима, пробијале у Санџак. Током 5. јуна, Прва дивизија је покушала пробој преко Сутјеске, али није успела да заузме Кошур, па је наредног дана обилазним правцем, покушала пробој према Лучким и Врбничким колибама. Крајњим залагањем, Друга далматинска бригада је спречавала продор немачких снага од Горњих Бара и Планинице ка Тјентишту. Обавештен да Трећа и Седма дивизија са Централном болницом не могу да се пробију према Санџаку, Врховни штаб је наредио да 7. јуна крену према Сутјесци, а тешке рањенике склоне у области Пиве. Истовремено, одустао је од намере да се Друга дивизија пробија преко Горњих и Доњих Бара према Зеленгори.

Пошто је 8. јуна безуспешно покушала да пређе Тару, Трећа дивизија је, с тешким рањеницима, кренула ка Сутјесци, са намером да се пробија са главним снагама НОВ. Но, пошто је избијање 118. дивизије у Крекове угрозило и отежало прелаз Седме дивизије преко Сутјеске, главнина Треће дивизије није успела да пређе Пиву на време и остала је заточена у непријатељском обру-

ОДЛАЗАК ЛЕГЕНДАРНОГ КОМАНДАНТА

Упркос наређењу Врховног штаба да се, уместо преко Сутјеске, пробија ка Борчу, командант Треће дивизије је наредио пробој преко Сутјеске ка Зеленгори, па се главнина дивизије нашла у још тежој ситуацији. Јединице нису могле да разбију обруч вишеструко јачих немачких снага. Део бригаде се пробио према Лучким и Врбничким Колибама, док њен остатак није успео да савлада немачке положаје на Кошуру. Поједине групе и мањи број рањеника успели су да се некако пробију између Озрена и Сухе ка Зеленгори. Главнина Треће бригаде се пробијала према Санџаку, остаци Пете бригаде преко Маглића у Црну Гору, а Мостарски батаљон у Херцеговину. У тим огорченим борбама у кањону Сутјеске, друга јуришна група није успела да се придружи првој. Немци су побили већи број рањеника и болесника. У тој крвавој и драматичној борби, Трећа дивизија, на челу са својим командантом Савом Ковачевићем (погинуо 13. јуна), показала је изузетно залагање и хероизам.

чу. Трећа дивизија и Централна болница су биле у изузетно тешкој ситуацији, опкољене у углу између Пиве и Сутјеске, изложене дејству артиљерије и авијације. Видевши да су њени изгледи за пробој преко Сутјеске минимални, Врховни штаб је 12. јуна наредио да се током ноћи кроз шуме пробијају ка Борчу.

Након пробијања три непријатељева обруча и избијањем на Јахорину, Главна оперативна група НОВ се нашла изван непријатељевог окружења. Од Врховног штаба је добила наређење (15. јуна) да пређе комуникацију од Сарајева ка Вишеграду, с тим да Прва дивизија са пет бригада дејствује на простору између Сребренице, Власенице и долине реке Дрињаче. Друга и Седма дивизија продужиле су преко Романије ка северу, а Десета херцеговачка бригада усмерена је према Херцеговини.

Продором у источну Босну, Главна оперативна група је поново задобила иницијативу. После свега, стварајући нову слободну територију, могла је да се одмори, делимично попуни, среди и побољша снабдевање. У Бици на Сутјесци непријатељ није остварио свој главни циљ. Иако је располагао шест пута јачим и боље наоружаним снагама, снажно подржаним артиљеријом и авијацијом, мада је остварио изненађење и имао запоседнуте повољне комуникације за општу офанзиву, није уништио Главну оперативну групу НОВЈ, чији су борци показали изванредне примере храбрости и пожртвовања. Врховни штаб се непрекидно налазио на тежишту борбе и непосредно утицао на рад команди и јединица. Била је то најтежа битка ослободилачког рата у којој је Оперативна група изгубила половину свог састава. С војском је подједнако страдало и становништво крајева, којима су прошле непријатељеве трупе.

НЕПРИЈАТЕЉ ШЕСТ ПУТА БРОЈНИЈИ

За Пету офанзиву непријатељ се жестоко припремио. Немачке снаге бројале су око 117.000 војника, према 19.000 бораца Главне оперативне групе НОВЈ. Непријатељ је имао четири немачке дивизије и три пука, три италијанске дивизије, два бугарска пука, домобранску бригаду и друге помоћне одреде окупатора и квислинга, уз велику подршку артиљерије, тенкова и авијације. Главну оперативну групу НОВЈ чинили су Прва, Друга, Трећа и Седма дивизија, две бригаде са великим бројем рањеника, реконвалесцената и тифусара.

Према плану, непријатељ је опколио наше снаге са више концентричних обруча, узимајући кружни распоред, у коме су 1. брдска дивизија и пук „Бранденбург“ били распоређени у зони између Матешева и Бродарева, према Првој и Другој дивизији, док је 724. пук 104. ловачке дивизије, између Пријепоља и Бродарева, био усмерен према Трећој пролетерској бригади. Главнина 369. дивизије била је стационирана у Горажду, Устиколини и Фочи, а 118. ловачка дивизија у Калиновику и Улогу, против Дринске оперативне групе и Треће далматинске бригаде. Седма СС дивизија „Принц Еуген“ имала је задатак да се из Мостара упути према Гацку и Никшићу, према Трећој дивизији, бугарски 61. и 63. пук, тек су пристигли у рејон Мокре горе и Вардишта, 4. домобранска ловачка бригада је била у покрету ка Фочи, ради садејства са 118. дивизијом, италијанска дивизија „Тауриненсе“ налазила се на простору Пљеваља и Пријепоља, „Ферара“ у Никшићу и Даниловграду, „Венеција“ у Беранама, Бијелом Пољу и Колашину, а „Група сектора Подгорице“ у Подгорици и Спужу.

Све више медија оглашава се поводом ванредног повећања пензија

БИТКА ЗА ИСТИНУ И ПРАВДУ

За разлику од ранијих година, када је права реткост представљала информација о војнопензионерској популацији, последњих месеци телевизија, радио и штампа све чешће баве се темама о корисницима војних пензија

Дуго је владао утисак да се домаћи медији готово у целини баве тзв. великим темама. За обичне људе и њихове проблеме као да нису баш били заинтересовани. Тај утисак имао је подлогу и у пракси. Наиме, у ових пет година, од како траје маратонски поступак за остваривање законом утврђеног права војних пензионера на ванредно повећање месечних принадежности од 11,06 одсто, оглушавали су се медији о захтеве Удружења војних пензионера Србије да се огласе поводом дискриминације државних и судских органа према војним пензионерима. Једноставно, тешко је утврдити зашто, војни пензионери били су табу тема за медије. А онда, када се догоди какав инцидент, попут суновраћења целе пензионерске породице са шестог спрата хотела у којем немају ни елементарне услове за живот, распишу се нашироко и надугачко, при чему не саопште прави узрок трагедије – тежак економски и друштвени положај војних пензионера.

Претходне власти чинили су све да загорчају живот војних лица. Све је почело масовним а прераним пензионисањем официра и подофицира. Без најаве, тако рећи преко ноћи, доношена су решења да се искључе из система одбране чак и четрдесетогодишњаци, мада су у том добу могли највише да пруже. Више од две деценије станови се граде на кашичицу, па је све више тешких социјалних случајева међу војним пензионерима. Потпуно је дерогирано социјално осигурање војних изасланика, стечена права када је реч о војним пензијама, мимо правних закона, укинута су, а из дана у дан руше се стубови на којима почива друштвени статус пензионисаних војних лица.

И ево, последњих месеци, наступа период сатисфакције, јер новинари и медији, схватајући шта се чини против војних пензионера, објављују аналитичке текстове, препуне чињеницама и аргументима.

У овом броју доносимо три текста објављена у три медија. При томе треба имати у виду да су прилог РТС објављен у дневнику пред милионским аудиторijумом и чланак у дневном листу „Наше новине“ објављени са око месец дана закашњења о обављених разговора са званичницима Удружења војних пензионера Србије, па не доносе најновија догађања у вези са остваривањем права на ванредно повећање пензија.

3. П.

Медијски јавни сервис Србије

ЗАХТЕВ ЗА ИСПЛАТУ УВЕЋАНИХ ВОЈНИХ ПЕНЗИЈА

Војни пензионери најављују да ће се обратити Међународном суду у Стразбуру уколико не остваре право на исплату увећаних пензија од 11,06 одсто, које, како тврде, чекају од 2008. године. У Министарству за рад и социјалну политику кажу да се увећање пензија пре пет година није односило на војне пензионере.

Уколико не остваре право на исплату ванредно увећаних пензија од 11,06 одсто, које како тврде, чекају од 2008. године, војни пензионери обратиће се Међународном суду у Стразбуру. Незадовољни су и јер им, кажу, Управни суд ускраћује право на суђење у разумном року.

Више од 40.000 војних пензионера тражи да им се исплати у просеку по 300.000 динара, јер тврде да им држава толико дугује за неисплаћено повећање пензија у протеклих пет година.

Прошлог маја, Уставни суд наредио је Управном суду да, у року од 60 дана, понови поступак по тужбама. У Удружењу војних пензионера истичу да још није донета ниједна пресуда.

“Уколико Управни суд не донесе пресуду у најкраћем року, ништа нам друго не преостаје него да се обратимо Међународном суду правде у Стразбуру. Пружићемо све услуге нашим корисницима војних пензија да напишу тужбе и финансираћемо то из наше чланарине”, најављује председник Удружења војних пензионера Љубомир Драгањац.

Из Управног суда су доставили саопштење у којем тврде да поступање у року од 60 дана није обавезујуће, али и да су донете прве пресуде.

Истичу да нису оштетили ни пензионере ни државу, већ да је циљ био да донесу такве одлуке којима се могу презентовати пред судом у Стразбуру, ако пензионери ипак покрену поступке.

Надлежни кажу да не постоји законски основ за испуњавање захтева војних пензионера.

“Они су тражили ванредно усклађивање својих пензија као и остали пензионери који нису војни пензионери. Али на то нису имали право оног момента када су га тражили, јер моменат ванредног увећања тих пензија тиче се 2007. године када су војни пензионери били изван овог система пензионско осигурања”, каже државни секретар у министарству за рад и социјалну политику Драги Видојевић.

Уколико би Управни суд пресудио у корист војних пензионера, из буџета би морало да се издвоји између 10 и 17 милијарди динара.

Ако, незадовољни пресудама домаћих судова, правду затраже пред Судом за људска права у Стразбуру, број тужби пред тим судом драстично би се увећао.

Србија се већ сада, са 10.500 представки, налази на четвртм месту.

Припремила **Ивана Миљковић**

Око 40.000 војних пензионера најављују тужбе против Србије пред судом у Стразбуру

вечерње

НОВОСТИ **ЈУРЕ КОВЕРТУ ПО СВЕТУ**

Бившим војницима држава дугује разлику у пензијама насталу још 2008.

БРОЈ тужби пред Европским судом за људска права у Стразбуру драстично ће бити повећан ове године ако се испуне најаве војних пензионера да ће тужити државу. Србија се од 31. јануара ове године и без тога попела на неславно петом место по броју представки, са 10.500 тужби.

Војни пензионери незадовољни су, јер им држава, упркос томе што је прошло скоро девет месеци откад је Уставни суд донео одлуку у њихову корист, још није исплатила заостале разлике у пензијама. Реч је о повећању месечних примања за 11,06 одсто, које је од 2008. следовало свим

пензионерима, а које војници никада нису наплатили.

У Удружењу војних пензионера рачунају да је око 40.000 људи имало право на ово повећање, а дуг државе просечно износи око 300.000 динара по особи. Кад се бројке помноже, испада да од Србије потражују најмање 12 милијарди динара!

Зато су појединци поднели жалбе Управном суду, који их је редом одбио, док су други покренули парнице пред основним судовима. Случај је стигао и до Уставног суда.

- УСС је још прошлог маја усвојио уставне жалбе у вези са ванредним усклађивањем пензија, и наложио

Око 40.000 војних пензионера тврди да пет година добија мање пензије

НАШЕ НОВИНЕ

ДРЖАВА НАМ ОТЕЛА 120 МИЛИОНА ЕВРА!

У току су судски поступци у којима пензионисана војна лица доказују да им је 2008. неоправдано закинуто повећање од 11,06 одсто које су добили цивилни осигураници

Држава Србија војним пензионерима дугује 120 милиона евра, односно око 13 милијарди динара, тврде у Удружењу војних пензионера.

Како кажу, 40.000 пензионисаних војних лица од 2008. године до данас оштећено је у просеку за по 300.000 динара, а на основу одлуке о усклађивању цивилних и војних пензија. Реч је је о повећања од 11,06 одсто, за које су ускраћени од 1. јануара 2008. године до данас. Због тога су правду потражили у Управном суду, али им је овај суд упорно одбијао тужбе. Епилог је подношење кривичне пријаве против Слађане Бојовић, вршиоца функције председника Управног суда у Београду.

Игранка на суду

Како објашњава председник Удружења војних пензионера Србије Љубомир Драгањац, Законом о Војсци Србије прописано је да се пензије војних осигураника усклађују на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

- Републички фонд ПИО је 25. јануара 2008. донео решење о ванредном повећању пензија за 11,06 одсто, од 1. јануара 2008. године. Фонд за социјално осигурање војних осигураника је био у обавези да по службеној дужности ванредно повећа и пензије војних осигураника за тај износ, али то није учинио. Исто је поступио и Републички Фонд ПИО након што је преузео надлежност и за војне осигуранике

Резултат свега тога је да се војним пензионерима од 1. јануара 2008. године исплаћују пензије у износу мањем од припадајућег - каже Драгањац, иначе генерал-потпуковник у пензији

- 12 милијарди динара дуг за разлику у пензијама
- 7 милијарди динара држава већ исплатила
- 3 милијарде динара за још 6.600 пензионера

...

СУДИЈЕ НИСУ САГЛАСНЕ ОКО ПОСТУПАЊА У УПРАВНОМ суду кажу да је судским пословником прописано да се, ако има више предмета са истом правном и чињеничном основом, не могу донети одлуке док се судије не усагласе око једнаког поступања. А судије Управног суда још се о овој теми нису усагласиле.

Управном суду да у року од 60 дана понови поступак по тужбама - каже Љубомир Драгањац, генерал-потпуковник у пензији, председник Удружења војних пензионера. - Тај рок је истекао пре пола године. Због блокаде и непоштовања одлуке УСС и нашег права на суђење у ра-

зумном року, обратимо се Суду у Стразбуру.

Ово, међутим, нису једине паре због којих некадашња војна лица "јуре" државу. У току је још 6.600 парница зато што је Министарство одбране у периоду 2004-2007. престало да исплаћује принадежности својим пензионерима. Основни дуг је тада достигао 4,5 милијарди динара за 47.652 људи. У судским поступцима је њих 28.389 наплатило око 2,4 милијарде основног дуга и још невероватних 4,6 милијарди на име камата и судских трошкова!

Дуг за преосталих 6.600 тужитеља је око три милијарде динара, а није искључено да ће се суду обратити и 12.069 људи који до сад нису поднели тужбе. Држава је ове обавезе лане покушала да претвори у јавни дуг, али безуспешно.

- Што време одмиче, камате и дугови према војним пензионерима биће све већи - каже Ђуро Перић, потпредседник ПУПС и бивши председник УО Фонда ПИО. - Зато би најбоље било да удружења пензионера, представници ПИО фонда и надлежних министарстава седну и што пре се договоре.

ИЗВОР: Вечерње новости

„ПОДНЕЛИ СМО КРИВИЧНУ ПТИЈАВУ ПРОТИВ СЛАЂАНЕ БОЈОВИЋ ЈЕР НИЈЕ ИСПОШТОВАЛА ОДЛУКУ УСТАВНОГ СУДА“

Љубомир Драгањац

УПРАВНИ СУД: ОПТУЖБЕ НИСУ ОСНОВАНЕ

У Управном суду кажу да вејни пензионери уколико сматрају да су оштећени, могу да се служе свим правним средствима.

- Тврдње да је вршилац функције председника Управног суда дала писани налог судијама да не журе са новим суђењима нису основане. Проблем који је довео до тога да се у року од 60 дана не понови поступак је настао због тога што судије Управног суда нису имале једinstвен став по питању понављања поступка код постојања правноснажних пресуда овог суда којима је одлучено у тим предметима - саопштили су из Управног суда.

Он тврди да је у Србији оштећено око 40.000 пензионисаних војника и њих 2.000 у РС. Због тога су заштиту потражили пред Управним судом, али беа успеха.

- Овај суд је одбијао тужбе па су пензионери поднели жалбе Уставном суду. Из образложења одлука ове институције произилази да Уставни суд сматра да војни пензионери имају право на повећање пензија. Уставни суд наложио је Управном да у року од 60 дана понови поступак. Међутим, Слађана Бојовић, као вршилац функције председника Управног суда у Београду, искористила је положај и прекорачила овлашћења. Она је судијама против чијих пресуда Уставни суд уважио уставне жалбе, дала писане налоге да се не држе рока од 60 дана. Потом је спречила да нове пресуде, које су поједина судска већа ипак донела, буду експедоване из суда и достављене странкама - износи Драгањац тешке оптужбе.

Ово није први пут

У међувремену више од 20.000 корисника војних пензија у страху да дуговање не застари поднело је парничне тужбе основним судовима. Уколико њихови захтеви буду усвојени, држава ће морати да им надокнади и судске трошкове и прописане камате.

Ово иначе није први пут да војни пензионери од државе потражују надокнаду. Наиме, због мањка новца у буџету држава је од 2004. до 2007. исплаћивала мање пензије за чак 50.000 војних пензионера. У међувремену је 35.000 њих потражило правду пред судом и већина спорова је решена у њихову корист. Ове дугове држава је преузела од Фонда ПИО и исплаћивала их у ратама све до 2015.

Марија Мајсторовић,

Пише: мр сц.
др Часлав
Антић

Са пролећем наступило
време крпеља

ПОДМУКЛИ ПРЕНОСНИК ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Паразит који се ухвати за кожу жртве не уједа, већ рилицом, која се шири, када се завуче под кожу, убада. После убода може да остане припијен за кожу више дана, док се не насиса крви

Није проблем што крпељ исиса крв,
него је мука што преноси лајмску
болест

Зоологија је крпеље сврстала у зглавкаре, прецизније у класу археоноида, то јест у пауке чија је карактеристика да су глава и торакс увек срасли и да носе шест пари екстремитета: два пара усних који имају делове за грижење, а четири пара су ножице за ходање. Живе као паразити на животињама чијом се крвљу хране и могу да се напајају у толикој мери да се њихово растегљиво тело јакно надме. Поред тога, преносе разне заразне болести од којих су посебно опасни крпељни менонгоцефалитис (запаљење мозга и можданих опни) и лајмска болест. На кожи домаћина креће се неосетно јер има јастучиће на врховима прстију, а убуд је безболан, јер његова пљувачка садржи неку врсту анестетика. Крпељ не „уједа“ већ рилицом, која се шири, када се завуче под кожу, убада. После убода може да остане припијен за кожу више дана док се не насиса крви.

Боље спречити него...

Крпељи се могу наћи на свим зеленим површинама (шуме, ливаде, паркови), где су људи изложени убоду тог паразита. Мере личне заштите су од-

Пинцета је право средство
за одсређивање крпеља

Шта треба урадити по
убоду инсеката

ОД ЕСМАРКОВЕ ПОВЕСКЕ ДО ЛЕКАРА

Ако је неко алергичан на убод и уједе обичних бува, папазача, комараца, осица и пчела места убода (уједа) могу да се претворе у ране које захтевају лечење.

1. Ако је жаока остала на месту убода, треба је извадити, али водити рачуна да се не преломи при покушају вађења.

2. Ако је особа алергична и ако је убуд на руци или нози, препоручује се да се стави Есмархова (затезна) повеска изнад места убода, како би се успорило апсорбовање отрова. Повеску после двадесет минута треба попустити, па тек после десет минута опет притегнути.

3.- Уколико дође до јачег степена отицања, јавити се лекару.

4. Значајно је да се убудно место не рашчеша, јер може да се изазове секундарна инфекција, а отров се брже апсорбује.

говарајуће облачење: ногавице треба увући у чарапе, блузу у панталоне, закопчати крагн и носити капу. С обзиром на то да је убуд крпеља безболан, обавезно по повратку из природе пре-

гледати цело тело и одећу, а код деце добро прегледати космати део главе и врат. Понекад крпељ може да се уочи тек пошто се насиса крви и када се јави упала коже.

Одстрањивање крпеља је мукотрпан посао, јер се тело лако кида, па у организму жртве остаје глава са предњим паром нагу. Значајно је извадити га истог дана када се залепио, да не би изазвао компликације. Не препоручује се стављање било каквог средства да би се омамио. Крпеља не треба чупати или гњечити. Вади се пинцетом, тако што се хвата што ближе глави и веома лагано окреће супротно од кретања казaljке на сату. У сваком случају, када је год то могуће, најбоље је обратити се лекару.

Посредник за лајмску болест

Крпељ преноси лајмску болест, која је откривена 1975. године у САД, а код нас је установљена у Београду и регистрована 1987. године. Узрочник болести је посебна врста бактерије (*Borrelia burgdorferi*). Јавља се од три до тридесет дана од убода крпеља. Први знаци су црвенило на месту убода које личи на мету и које се шири ка периферији. То место је топло на додир, безболно и у равни коже. Десетак дана по инфицирању, почињу симптоми који указују на грип: главобоља, малаксалост, бол у зглобовима и мишићима, грозница, итд.

Уколико се не дијагностицира и не почне да се лечи на време, долази до озбиљних тегоба: артритиса, хроничног отицања зглобова, појава менингитиса и енцефалитиса, итд. Фаталан исход догађа се само уколико се болест не открије и благовремено не отпочне са лечењем.

Тамне мрље на банани

ЗАШТИТА ОД РАКА

Када смо били млади, речено је да су банане са мрљама боље. Наука изгледа тек сада открива оно што је баба знала пре 100 година.

Потпуно зрела банана производи супстанцу ТНФ која има способност да се бори са абнормалним ћелијама. Немојте бити изненађен ако ускоро у продавницама буду празне поли-

Лековита својства животних намирница

ОРАСИ СУ ЧУДО

Најобичнији ораси могу вам спасити живот. Након што је откривено да само седам ораха на дан пружа заштиту од срчаних болести, они су одмах проглашени суперхраном. Орашасте плодове већ дуго сматрају најсавршенијом храном у природи. Откривено је да од свих других плодова те врсте, ораси садрже највећи ниво антиоксиданата. А кад се говори о храни која је здрава за срце, ораси се налазе међу три најздравије намирнице. Осим што су богати антиоксидантима, садрже и здрава влакна, протеине, витамине и минерале. Не чуде стога истраживања која показују да редовно узимање ораха може смањити ризик од срчаних болести, неких облика рака и дијабетеса типа 2.

У најновијем истраживању научници са Универзитета Scranton, у америчкој држави Пенсилванија, анализирали су садржај антиоксиданата у неколико врста орашастих плодова: орасима, бадемима, кикирикију, пистаћима, лешницима, бразилским орасима, пекан орасима, макадамија орасима и индијским орашчићима. Руководилац студије др Joe Vinson каже: „Ораси су рангирани изнад кикирикија, бадема, пекан ораха, пистаћа и других плодова. Шака ораха садржи готово двоструко више антиоксиданата него иста количина било којег другог орашастог плода. Нажалост, људи баш не конзумирају пуно ораха. Наше истраживање указује да у склопу здраве исхране треба јести више ораха“.

Тим др Винсона открио је да су осим по количини антиоксиданата, ораси супериорнији и по јачини антиоксиданата које садрже. Они који се налазе у орасима су 15 пута снажнији од витамина Е који је на гласу као врло снажан антиоксидант. Научници истичу да је предност ораха то што их људи једу необрађене. Топлина од печења по правилу смањује антиоксидантска својства ораха и било којег другог орашастог плода.

Нажалост, многи избегавају орахе јер мисле да су масни и дебљају. Но ораси садрже здраве полинозасићене и мононезасићене масти које не зачепљују крвне судове као засићене масти. Једете ли орахе, нећете се удебљати, осим

тога могли бисте и смршавети јер они изазивају осећај ситости.

„Седм ораха на дан идеална је количина како бисмо добили максималну корист од њих“, додао је др Винсон. Људи који једу орахе боље подносе стрес

це где стоје банане. Док банана зри, она ствара тамне мрље на кожи. Што више тамних мрља има, биће већи квалитет за повећање имунитета.

Јапанци воле банане из оправданих разлога. Према тамошњем научном истраживању, банана садржи ТНФ који има антиканцерогена својства. Ниво антиканцерогеног ефекта одговара нивоу зрелости воћа - што је банана зрелија, бољи је антиканцер квалитет. У огледу са животињама, које је један професор вршио на токијском универзитету, поредећи разнолику корист по здравље разних воћа, користећи банане, грозђе, јабуке, лубенице, ананас, крушке и јапанске јабуке, откривено је да банана даје најбоље резултате. Повећава број белих крвних зрнаца, побољшава имунитет и производи антиканцерогену супстанцу ТНФ.

За подизање имунитета против прехладе, грипа и др. препоручује се конзумирање једне до две банане дневно. Жута кора банане са тамним мрљама, према спроведеном истраживању, осам пута је ефектнија у побољшању својства белих крвних зрнаца, у односу на то воће са зеленом кором.

ВМА у бројкама
и словима

ХРАМ ЗДРАВЉА

Војномедицинска академија у саставу има 27 клиника, 17 института, Специјалистичку поликлинику, Национални центар за контролу тровања, Центар хитне помоћи, Центар за трансплантацију органа... ВМА располаже са 2.628 запослених, међу којима је 486 лекара, 53 стоматолога, 38 фармацеута и 1.382 медицинских сестара (техничара).

Током 2012. године, на различите специјализације, у ВМА је примљено 25 специјализаната из грађанства. Научно-наставно веће чине 33 редовна и 26 ванредних професора, 18 доцента, пет асистента и један истраживач-сарадник. Звање наставника има 40 редовних професора, 4-7 ванредних професора, 34 доцента, и 59 асистента, један научни саветник, три научна сарадника, један истраживач-сарадник и један асистент у настави.

ВМА располаже са 180.000 квадратних метара и 1.132 постеље, а попуњеност капацитета за првих девет месеци 2012. године износи 71,72 одсто. У специјалистичкој поликлиници током 2011. године обављено је 324.693 прегледа, а само за првих девет месеци 2012. године 390.323.

У 2011. години болнички је лечено 33.672 пацијената (22.369 цивила), а за период од 1. јануара до краја септембра 2012. године 25.026 (17.329 цивила). За девет месеци 2012. године обављено је 18.535 оперативних захвата, а и 2.708.330 лабораторијских услуга. У истом периоду 2012. године трансплантирано је 28 бубрега, од тога 14 кадаверичних, а 12 од живих донатора. Трансплантиране су и две јетре.

ИЗБОР: Гласник лекарске коморе Србије, број 15/013

SLUŠNI APARATI
zonex-slusnicentar.com
**Besplatna
provera sluha
i proba aparata**

**PRODAJA
NA
RATE**

Београд:
Сазоново 18а
011/2435-024, 3443-081

Нови Сад:
Васе Петковића 4
021/425-370

**VRHUNSKA AMERIČKA
TEHNOLOGIJA**

СЛУШНИ АПАРАТИ СЕ ИЗДАЈУ И НА ВОЈНЕ РЕЦЕПТЕ

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Звонимир
Пешић

Година XI ■ Број 112 ■ Април 2013.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, Крсман Милошевић,
мр Александар Симоновски, Радисав
Ристић, Ранко Бабић, Будимир М.
Попадић, Никола Оташ

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенцун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА
Пан-пласт, Београд

Лист излази месечно.
Тираж :3. 000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној са-
радњи закљученог са УВПС, адвокати:

*Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: уторком:
од 17.00-19.00 часова;

*Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ, из Бео-
града, ул. Чубурска бр.2, Занатски цен-
тар „Пејтон“, тел. 011/2446977 и
064/1427122; Клијенте прима понедељ-
ком, средом и четвртком: зими од 17.00
- 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

*Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ,
из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10,
тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијен-
те прима: четвртком од 18.00 - 19.00 ча-
сова;

За потребе војних пензионера ови
адвокати обављаће следеће правне
послове: даваће бесплатне правне са-
вете и пружаће све остале адвокатске
услуге уз накнаду по важећој адвокат-
ској тарифи умањеној за 20 одсто
(адвокати Љиљана Јаковљевић и Гор-
дана Бучевац Стефановић), односно 30
одсто (адвокат Ивана Јовановић). Ре-
дослед адвоката дат је по редоследу
склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕ- ЊА

Уколико користите услуге у вези са-
хране преко Удружења војних пензио-
нера Србије требало би да знате да
услуге могу користити чланови УВПС,
чланови њихових породица, као и сви
остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити ком-
плетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,

- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се
добити у месним и општинским органи-
зацијама УВПС, или директно на тел.
011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-
423 и 011/3181-812.

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Сто-
матолошка ординација „Президент
М“, Звездара, Михаила Булгакова
(бивша Душана Петровића Шанета)
46, са тимом искусних стручњака,
војним пензионерима нуди бројне
погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и
стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге
(протезе, пломбе, надградње и
друго), уз значајне финансијске по-
годности – плаћање на рате или са
попустом, у зависности од врсте
услуге.

Доказани тим стручњака нуди
све стоматолошке услуге брзо,
квалитетно и повољно.

Телефони за контакт и информа-
ције : 011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.

Миладин Петровић

ТАЈНА ДОБРОВО ЉАЧКЕ УЛИЦЕ

Друга допуњено издање

Миладин Петровић

ТАЈНА ДОБРОВОЉАЧКЕ УЛИЦЕ

Из штампе је изашло друго допу-
њено издање књиге *Тајна Добро-
вољачке улице у Сарајеву*, аутора
Миладина Петровића, новинара и
сведока догађаја. У њој се, између
осталог, објављују: записник са сед-
нице Председништва БиХ уочи на-
пада на колону и снимак разговора
генерала Кукањца и Аксентијевића,
као и сведочења главних актера До-
бровољачке драме, у којима се от-
кривају нови детаљи и осветљава
истина о том страшном злочину над
припадницима ЈНА.

Ближе информације о књизи на
телефон:

011 3228 078